

3. Պարենի առկայություն Availability of Food

Աղյուսակ 3.1.
Table 3.1.

Գյուղատնտեսական հիմնական մշակաբույսերի և բազմամյա տնկարկների տարածություններ, բերքատվություն և համախառն բերք*
Areas, yield and gross production of main agricultural temporary and permanent crops*

	Տարածությունները (հազ. հա) Areas (thousand hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
Ցանրային տարածությունը, ընդամենը Sown area, total	353.4	294.5	242.3	227.9	222.7	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>որից` of which</i>															
հացահատիկային և հատիկալընդէնային մշակաբույսեր cereals and leguminous crops	198.1	155.2	130.2	121.2	121.7	30.7	19.8	26.1	16.9	20.5	604.2	302.5	337.7	198.7	246.1
<i>որից` գորեն of which wheat</i>	108.7	82.4	66.7	59.9	59.4	32.4	21.8	28.2	19.6	22.5	350.4	176.4	187.5	112.6	132.0
կարտոֆիլ potatoes	28.9	25.3	22.1	20.5	20.5	209.8	214.9	187.3	199.2	212.8	606.3	547.4	415.1	404.1	437.2
բանջարանոցային մշակաբույսեր vegetables	30.2	28.3	21.7	20.6	21.3	301.8	286.3	258.6	265.0	280.8	968.6	861.0	628.2	621.6	692.8
բոստանային մշակաբույսեր melons	7.3	6.8	4.6	4.3	4.0	325.1	316.8	276.3	300.6	317.1	236.1	215.8	126.8	128.0	126.6
Պտուղ և հատապտուղ Fruit and berries	40.5	42.3	43.0	43.4	43.8	66.1	93.5	87.7	76.2	71.4	242.6	361.6	343.4	290.6	274.3
Խաղող Grape	17.1	15.8	16.1	16.5	16.7	110.0	141.4	120.1	146.1	189.3	178.8	210.0	179.7	217.5	283.2

** Այստեղ և հետագայում` բերքատվությունը հաշվարկված է բերքահավաքի տարածության նկատմամբ:
Here and hereinafter yield has been calculated compared with the harvested area.

Աղյուսակ 3.2.
Table 3.2.

Հացահատիկային և հատիկարնղեղենային մշակաբույսերի ցանքատարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Sown areas, average yield and gross production of cereals and leguminous crops, by marzes and Yerevan city*

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (ց/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
ՀՀ ընդամենը Total in RA	198 148	155 247	130 163	121 179	121 656	30.7	19.8	26.1	16.9	20.5	604.2	302.5	337.7	198.7	246.1
<i>որից` of which</i>															
Արագածոտն Aragatsotn	31 054	22 959	16 413	16 582	17 560	30.0	14.6	23.7	14.6	23.3	93.0	33.4	39.0	24.2	40.9
Արարատ Ararat	7 273	4 671	3 298	2 645	2 568	47.1	38.1	37.5	36.4	37.3	34.3	17.8	12.4	9.6	9.6
Արմավիր Armavir	6 520	5 501	4 033	4 129	4 267	39.9	38.0	37.4	37.6	41.1	25.8	20.6	15.1	16.0	18.0
Գեղարքունիք Gegharkunik	35 875	30 913	26 190	22 725	22 989	24.7	14.9	20.0	14.0	16.0	88.6	45.8	52.0	31.8	36.7
Լոռի Lori	14 746	12 174	11 540	10 487	10 827	32.5	28.7	31.5	25.0	27.4	47.9	33.8	36.3	26.2	29.5
Կոտայք Kotayk	13 671	13 098	11 742	10 836	9 813	26.8	20.0	23.8	13.6	18.7	36.6	26.2	27.9	14.7	18.4
Շիրակ Shirak	48 494	41 998	35 613	33 564	33 283	33.2	19.2	30.8	14.7	19.7	157.5	77.6	108.6	44.1	63.2
Սյունիք Syunik	26 338	16 674	15 054	13 332	14 440	28.3	18.4	20.9	17.3	15.6	74.5	30.7	31.4	23.0	22.2
Վայոց ձոր Vayots Dzor	3 984	2 387	1 908	1 760	1 652	30.6	14.4	23.1	13.2	11.1	12.2	3.4	4.4	2.3	1.8
Տավուշ Tavush	10 083	4 862	4 372	5 119	4 257	33.6	27.3	26.2	14.3	16.3	33.4	13.2	10.6	6.8	5.8

Ցորենի ցանքատարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Sown areas, average yield and gross production of wheat, by marzes and Yerevan city*

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (ց/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
ՀՀ ընդամենը Total in RA	108 738	82 410	66 680	59 906	59 393	32.4	21.8	28.2	19.6	22.5	350.4	176.4	187.5	112.6	132.0
<i>որից՝ of which</i>															
Արագածոտն Aragatsotn	13 449	11 327	4 393	4 578	5 088	32.6	17.7	26.6	15.7	23.8	43.8	20.0	11.7	7.2	12.1
Արարատ Ararat	5 516	3 472	2 301	1 888	1 778	47.0	37.7	37.1	38.5	39.0	25.9	13.1	8.5	7.3	7.0
Արմավիր Armavir	4 424	3 829	2 883	3 170	3 261	39.7	39.7	39.3	38.7	42.1	17.3	15.1	11.3	12.2	13.7
Գեղարքունիք Gegharkunik	16 779	14 543	12 388	10 456	10 930	26.0	16.2	21.5	15.6	17.9	43.5	23.3	26.5	16.3	19.5
Լոռի Lori	10 841	8 591	8 900	8 185	8 103	33.3	28.8	33.9	27.0	28.6	36.1	23.6	30.2	22.1	23.0
Կոտայք Kotayk	6 923	5 357	4 807	4 133	4 026	27.7	20.8	26.0	15.2	18.8	19.2	11.2	12.5	6.3	7.6
Շիրակ Shirak	27 437	21 760	18 652	15 957	14 930	35.3	20.6	32.4	16.4	21.5	95.0	43.0	60.2	22.8	31.9
Սյունիք Syunik	15 695	9 598	8 667	7 463	8 123	30.2	19.3	21.6	17.8	17.5	47.5	18.5	18.7	13.3	14.1
Վայոց ձոր Vayots Dzor	1 717	879	667	523	412	34.3	16.1	24.2	16.9	11.9	5.9	1.4	1.6	0.9	0.5
Տավուշ Tavush	5 857	3 054	3 022	3 553	2 742	27.3	24.0	21.9	12.8	12.1	15.8	7.2	6.3	4.2	2.6

Աղյուսակ 3.4.
Table 3.4.

Կարտոֆիլի ցանքատարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Sown areas, average yield and gross production of potato, by marzes and Yerevan city *

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (ց/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
ՀՀ ընդամենը Total in RA	28 872	25 337	22 062	20 477	20 531	209.8	214.9	187.3	199.2	212.8	606.3	547.4	415.1	404.1	437.2
<i>որից` of which</i>															
Արագածոտն Aragatsotn	1 850	1 382	1 060	1 055	1 062	223.0	217.2	181.4	214.9	268.2	41.2	30.0	19.2	22.7	28.5
Արարատ Ararat	914	796	619	534	508	321.1	272.5	262.4	272.5	285.1	30.3	21.7	16.4	14.6	14.5
Արմավիր Armavir	1 601	1 667	1 417	1 252	1 182	340.5	322.0	298.6	320.0	389.5	54.5	56.2	44.2	42.9	46.6
Գեղարքունիք Gegharkunik	10 239	9 431	8 777	8 096	7 995	201.7	217.4	192.4	210.2	219.2	206.5	205.0	168.9	170.2	175.0
Լոռի Lori	4 613	4 190	3 596	3 432	3 510	161.0	175.8	145.8	158.9	168.9	74.3	73.7	52.4	49.4	59.3
Կոտայք Kotayk	923	886	755	645	637	188.8	231.5	175.3	186.2	190.7	17.4	20.7	13.2	12.0	12.1
Շիրակ Shirak	4 556	3 715	3 221	3 236	3 536	259.0	251.3	216.2	210.7	216.5	118.0	93.3	69.6	67.9	76.6
Սյունիք Syunik	1 771	1 670	1 316	1 200	1 128	190.6	169.0	144.3	144.6	149.8	33.8	28.2	19.0	17.4	16.9
Վայոց ձոր Vayots Dzor	289	223	160	124	125	215.4	200.5	115.8	131.3	138.4	6.2	4.5	1.9	1.6	1.7
Տավուշ Tavush	2 026	1 287	1 051	838	783	109.4	106.1	94.2	59.9	71.0	22.2	13.6	9.9	5.0	5.6

Աղյուսակ 3.5.
Table 3.5.

Բանջարանցային մշակաբույսերի ցանքատարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Sown areas, average yield and gross production of vegetable crops, by marzes and Yerevan city*

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
ՀՀ ընդամենը Total in RA	30 232	28 280	21 658	20 616	21 272	301.8	286.3	258.6	265.0	280.8	968.6	861.0	628.2	621.6	692.8
<i>որից` of which</i>															
Արագածոտն Aragatsotn	1 270	809	444	416	557	259.2	184.1	199.2	145.2	139.0	36.7	16.8	10.6	7.2	10.9
Արարատ Ararat	6 873	5 793	4 889	4 928	5 110	432.5	376.3	371.7	399.1	400.2	311.9	223.0	200.9	217.2	227.1
Արմավիր Armavir	12 186	12 840	8 886	8 155	8 661	316.9	317.9	285.8	304.7	336.6	421.6	448.0	291.4	286.7	345.7
Գեղարքունիք Gegharkunik	1 689	1 589	1 469	1 439	1 406	214.2	231.1	239.6	217.9	201.1	36.2	36.8	35.2	31.4	28.3
Լոռի Lori	1 800	1 602	1 338	1 303	1 296	187.6	173.0	135.2	114.9	122.9	33.6	27.7	18.1	15.0	15.9
Կոտայք Kotayk	1 284	1 169	990	938	936	158.4	183.5	145.0	136.8	142.2	22.1	22.4	18.7	21.3	23.0
Շիրակ Shirak	1 896	1 757	1 450	1 383	1 440	298.8	279.2	216.8	169.8	174.0	56.6	49.1	31.5	23.4	25.1
Սյունիք Syunik	1 099	1 047	752	714	604	165.8	149.7	127.8	100.8	98.3	18.2	15.7	9.6	7.2	5.9
Վայոց ձոր Vayots Dzor	662	537	411	349	319	205.5	212.9	107.0	127.8	149.9	13.6	11.4	4.4	4.5	4.8
Տավուշ Tavush	1 156	815	708	711	663	102.2	105.2	88.3	74.6	64.6	11.7	8.6	7.2	7.1	5.5

Աղյուսակ 3.6.
Table 3.6.

Բուստանային մշակաբույսերի ցանքատարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Sown areas, average yield and gross production of melons, by marzes and Yerevan city*

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (ց/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
ՀՀ ընդամենը Total in RA	7 268	6 812	4 602	4 257	3 995	325.1	316.8	276.3	300.6	317.1	236.1	215.8	126.8	128.0	126.6
<i>որից` of which</i>															
Արագածոտն Aragatsotn	283	173	83	97	83	255.7	373.2	169.7	392.6	141.8	7.2	6.5	1.4	3.8	1.2
Արարատ Ararat	1 948	1 537	1 326	1 077	981	402.4	373.4	359.0	344.8	382.7	78.4	57.4	47.6	37.2	37.5
Արմավիր Armavir	4 816	4 941	3 051	2 954	2 804	302.5	301.6	250.8	291.6	309.5	145.5	149.0	76.2	86.1	86.7
Գեղարքունիք Gegharkunik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	20	7	7	9	7	88.3	88.7	140.9	61.0	109.9	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1
Կոտայք Kotayk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	-	2	1	1	1	-	100.0	400.0	150.0	150.0	-	0.0	0.1	0.0	0.0
Սյունիք Syunik	1	-	0.0	0.0	9	70.0	-	-	-	146.2	0.0	-	0.0	0.0	0.1
Վայոց ձոր Vayots Dzor	50	34	31	14	13	196.4	217.2	101.6	124.0	132.7	1.0	0.7	0.3	0.2	0.2
Տավուշ Tavush	90	58	43	47	39	272.4	248.1	181.8	90.9	142.9	2.5	1.4	0.8	0.4	0.6

Աղյուսակ 3.7.
Table 3.7.

Պտղի և հատապտղի տարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Areas, average yield and gross production of fruit and berries, by marzes and Yerevan city*

	Տարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
ՀՀ ընդամենը Total in RA	40 510	42 269	43 035	43 411	43 751	66.1	93.5	87.7	76.2	71.4	242.6	361.6	343.4	290.6	274.3
<i>որից` of which</i>															
Արագածոտն Aragatsotn	6 582	7 382	7 446	6 574	6 232	81.2	98.4	119.4	89.7	84.3	47.6	72.7	88.8	51.6	49.1
Արարատ Ararat	8 073	8 015	8 211	8 630	8 661	103.6	146.6	126.3	104.3	98.7	74.7	105.4	92.8	79.7	75.7
Արմավիր Armavir	8 652	9 042	9 418	9 928	10 422	74.7	103.5	117.3	117.4	103.4	56.0	80.6	91.9	92.6	82.6
Գեղարքունիք Gegharkunik	1 403	1 407	1 458	1 519	1 527	82.5	97.5	87.1	93.8	90.2	11.2	13.3	11.9	13.5	13.0
Լոռի Lori	2 293	2 314	2 310	2 315	2 317	7.6	37.7	30.5	25.8	29.3	1.6	7.9	6.4	5.4	6.2
Կոտայք Kotayk	4 325	4 381	4 351	4 651	4 651	29.8	95.8	59.1	37.2	38.6	11.7	37.5	22.9	15.5	15.9
Շիրակ Shirak	534	655	627	561	637	152.9	92.5	82.0	50.2	64.7	8.1	6.0	5.1	2.8	4.0
Սյունիք Syunik	2 601	2 609	2 616	2 621	2 627	48.1	48.1	23.0	46.3	34.4	12.1	12.1	5.9	11.9	8.9
Վայոց ձոր Vayots Dzor	2 139	2 514	2 538	2 510	2 517	25.6	40.7	21.5	18.3	16.9	5.0	8.1	4.4	3.8	3.5
Տավուշ Tavush	2 580	2 622	2 732	2 774	2 832	43.7	47.9	34.6	36.6	42.4	10.6	11.8	9.2	9.7	11.2

Աղյուսակ 3.8.
Table 3.8.

Խաղողի տարածություններ, միջին բերքատվություն և համախառն բերք, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Areas, average yield and gross production of grapes, by marzes and Yerevan city*

	Տարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (ց/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
ՀՀ ընդամենը Total in RA	17 059	15 814	16 099	16 497	16 681	110.0	141.4	120.1	146.1	189.3	178.8	210.0	179.7	217.5	283.2
<i>որից`</i> <i>of which</i>															
Արագածոտն Aragatsotn	1 699	1 253	1 451	1 433	1 409	30.3	63.8	51.3	100.6	135.6	5.1	8.0	7.5	13.2	16.8
Արարատ Ararat	5 039	4 713	4 647	4 800	4 849	154.3	209.3	157.0	203.5	272.3	76.0	95.2	70.3	92.2	123.7
Արմավիր Armavir	6 882	6 792	6 924	7 229	7 401	132.9	144.1	136.7	153.4	188.2	83.7	90.3	85.4	95.8	121.3
Գեղարքունիք Gegharkunik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	67	67	67	67	67	19.6	48.3	21.8	15.6	13.1	0.1	0.3	0.1	0.1	0.1
Կոտայք Kotayk	160	169	156	148	136	18.5	72.3	22.6	10.0	34.9	0.3	0.8	0.2	0.1	0.3
Շիրակ Shirak	-	-	-	0.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0	-
Սյունիք Syunik	185	179	180	179	179	50.0	47.3	26.9	31.5	30.5	0.9	0.9	0.5	0.6	0.5
Վայոց ձոր Vayots Dzor	1 066	1 200	1 214	1 202	1 202	20.0	40.6	53.8	38.9	76.6	2.0	4.1	5.5	3.9	7.7
Տավուշ Tavush	1 349	1 345	1 364	1 343	1 342	54.3	74.2	74.8	86.1	95.8	7.2	9.8	9.9	11.2	12.5

Աղյուսակ 3.9.
Table 3.9.
հա
hectare

Սորելիներով և մկնանման կրծողներով վարակված տարածություններ, ըստ մարզերի, Երևան քաղաքի և հետազոտված հողատեսքերի, 2019թ.
Infected areas by locusts and rodents by marzes, Yerevan city and observed types of land, 2019

1	2	3 որոնցից՝ վարակված են of which infected with		այդ թվում՝ ըստ հողատեսքերի including by types of land														
				4 վարելահող arable land		5 բազմամյա տնկարկներ perennial seedling			6 խոտհարքներ hayfield			7 արոտավայրեր pasture			8 անօգտագործելի հողեր unusable land			
				9 ընդա- մենը total	10 որոնցից՝ վարակված են of which infected with		11 ընդա- մենը total	12 որոնցից՝ վարակված են of which infected with		13 ընդա- մենը total	14 որոնցից՝ վարակված են of which infected with		15 ընդա- մենը total	16 որոնցից՝ վարակված են of which infected with				
					12 մորելի- ներով locusts	13 մկնա- նման կրծող- ներով rodents		14 մորելի- ներով locusts	15 մկնա- նման կրծող- ներով rodents		16 մորելի- ներով locusts	17 մկնա- նման կրծող- ներով rodents						
ՀՀ ընդամենը Total in RA	185 075	57 964	127 111	155 891	53 906	101 985	28 939	3 838	25 101	115	90	25	-	-	-	130	130	-
ք. Երևան Yerevan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արագածոտն Aragatsotn	19 650	4 750	14 900	14 607	4 149	10 458	5 018	601	4 417	25	-	25	-	-	-	-	-	-
Արարատ Ararat	17 300	5 350	11 950	10 793	4 375	6 418	6 507	975	5 532	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արմավիր Armavir	17 510	5 050	12 460	7 961	3 850	4 111	9 549	1 200	8 349	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Գեղարքունիք Gegharkunik	19 360	7 800	11 560	19 360	7 800	11 560	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	20 580	5 750	14 830	20 480	5 750	14 730	100	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կոտայք Kotayk	17 800	3 950	13 850	14 194	3 475	10 719	3 476	345	3 131	-	-	-	-	-	-	130	130	-
Շիրակ Shirak	21 900	7 950	13 950	21 900	7 950	13 950	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	21 480	8 200	13 280	21 040	8 200	12 840	440	-	440	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Վայոց ձոր Vayots Dzor	14 459	4 464	9 995	12 304	4 008	8 296	2 065	366	1 699	90	90	-	-	-	-	-	-	-
Տավուշ Tavush	15 036	4 700	10 336	13 252	4 349	8 903	1 784	351	1 433	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Տանտնտեսության արտադրանքի արդյունավետությունը մեծապես կախված է բույսերի պաշտպանության միջոցառումներից, որոնց արդյունքների գնահատման ցուցանիշներից են հանդիսանում մորելիների և մկնանման կրծողների զանգվածային բազմացումն ու տարածվածությունը, մկնանման կրծողների բների քանակն ու մորելիների առկայությունն ըստ հողատեսքերի, որոնց վերաբերյալ տվյալները արամադրում է ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարությունը:

Notice: Efficiency of agricultural product mostly depends on the plant protection measures, which are estimated by the indicators such as mass reproduction and occurrence of locusts and rodents, the number of rodents' holes and the availability of locusts by types of land which is provided by the Ministry of Economy of RA.

Աղյուսակ 3.10.

Table 3.10.

ha

hectare

Մորեխներով և մկնաման կրծողներով վարակված տարածություններ, ըստ մարզերի, Երևան քաղաքի և հետազոտված հողատեսքերի, 2020թ.
 Infected areas by locusts and rodents by marzes, Yerevan city and observed types of land, 2020

	Ընդամենը տարածք Total area	որոնցից՝ վարակված են of which infected with		այդ թվում՝ ըստ հողատեսքերի including by types of land															
				վարելահող arable land			բազմամյա տնկարկներ perennial seedling			խոտհարքներ hayfield			արոտավայրեր pasture			անօգտագործելի հողեր unusable land			
				ընդամենը total	որոնցից՝ վարակված են of which infected with		ընդամենը total	որոնցից՝ վարակված են of which infected with		ընդամենը total	որոնցից՝ վարակված են of which infected with		ընդամենը total	որոնցից՝ վարակված են of which infected with		ընդամենը total	որոնցից՝ վարակված են of which infected with		
					մորեխներով locusts	մկնաման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնաման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնաման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնաման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնաման կրծողներով rodents	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
ՀՀ ընդամենը Total in RA	153 528	80 000	73 528	127 002	66 478	60 524	26 141	13 137	13 004	285	285	-	100	100	-	-	-	-	-
ք. Երևան Yerevan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արագածոտն Aragatsotn	17 628	8 300	9 328	12 283	6 283	6 000	5 345	2 017	3 328	0	-	-	0	-	-	-	-	-	-
Արարատ Ararat	11 550	7 550	4 000	6 406	3 957	2 449	5 044	3 493	1 551	0	-	-	100	100	-	-	-	-	-
Արմավիր Armavir	11 800	7 450	4 350	5 809	4 519	1 290	5 991	2 931	3 060	0	-	-	0	-	-	-	-	-	-
Գեղարքունիք Gegharkunik	20 740	10 390	10 350	20 740	10 390	10 350	0	0	0	0	-	-	0	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	16 000	7 800	8 200	14 181	7 681	6 500	1 819	119	1 700	0	-	-	0	-	-	-	-	-	-
Կոտայք Kotayk	11 150	4 450	6 700	9 006	3 240	5 766	2 144	1 210	934	0	-	-	0	-	-	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	23 190	11 240	11 950	23 190	11 240	11 950	0	0	0	0	-	-	0	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	19 700	11 500	8 200	19 091	11 215	7 876	324	0	324	285	285	-	0	-	-	-	-	-	-
Վայոց ձոր Vayots Dzor	10 850	5 350	5 500	7 862	3 702	4 160	2 988	1 648	1 340	0	-	-	0	-	-	-	-	-	-
Տավուշ Tavush	10 920	5 970	4 950	8 434	4 251	4 183	2 486	1 719	767	0	-	-	0	-	-	-	-	-	-

Աղյուսակ 3.11.
Table 3.11.

Մկանման կրծողների բների քանակը դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացումից առաջ և հետո, ըստ մարզերի, Երևան քաղաքի և հողատեսքերի, 2019թ.

Number of rodents' holes as a result of conducting the combating measures by marzes, Yerevan city and types of land, 2019

	Մկանման կրծողներով վարակված տարածքը, ընդամենը, հա Areas infected with rodents, total, hectare	Ըստ հողատեսքերի մկանման կրծողների գործող բների քանակը 1 հեկտարում, հատ Rodents functioning holes per hectare by types of land, unit									
		վարելահող arable land		բազմամյա տնկարկներ perennial seedling		խոտհարքներ hayfield		արոտավայրեր pasture		անօգտագործելի հողեր unusable land	
		պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ՀՀ ընդամենը Total in RA	127 111	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
ք. Երևան Yerevan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արագածոտն Aragatsotn	14 900	92	12	93	14	-	-	-	-	-	-
Արարատ Ararat	11 950	109	17	115	14	-	-	-	-	-	-
Արմավիր Armavir	12 460	112	18	83	12	-	-	-	-	-	-
Գեղարքունիք Gegharkunik	11 560	118	17	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	14 830	104	17	-	-	-	-	-	-	-	-
Կոտայք Kotayk	13 850	129	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	13 950	115	19	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	13 280	80	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Վայոց ձոր Vayots Dzor	9 995	54	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Տավուշ Tavush	10 336	79	12	-	-	-	-	-	-	-	-

Աղյուսակ 3.12.
Table 3.12.

Մկնանման կրծողների բների քանակը դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացումից առաջ և հետո, ըստ մարզերի, Երևան քաղաքի և հողատեսքերի, 2020թ.

Number of rodents' holes as a result of conducting the combating measures by marzes, Yerevan city and types of land, 2020

	Մկնանման կրծողներով վարակված տարածքը, ընդամենը, հա Areas infected with rodents, total, hectare	Ըստ հողատեսքերի մկնանման կրծողների գործող բների քանակը 1 հեկտարում, հատ Rodents functioning holes per hectare by types of land, unit									
		վարելահող arable land		բազմամյա տնկարկներ perennial seedling		խոտհարքներ hayfield		արոտավայրեր pasture		անօգտագործելի հողեր unusable land	
		պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating
ՀՀ ընդամենը Total in RA	37 241	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
ք. Երևան Yerevan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արագածոտն Aragatsotn	4 953	82	14	96	14	-	-	-	-	-	-
Արարատ Ararat	80	-	-	103	15	-	-	-	-	-	-
Արմավիր Armavir	2 250	56	11	65	12	-	-	-	-	-	-
Գեղարքունիք Gegharkunik	7 623	118	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	3 341	105	13	62	9	-	-	-	-	-	-
Կոտայք Kotayk	2 771	108	12	92	12	-	-	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	6 856	103	14	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	6 867	62	10	59	9	-	-	-	-	-	-
Վայոց ձոր Vayots Dzor	1 340	53	8	59	9	-	-	-	-	-	-
Տավուշ Tavush	1 160	80	13	80	12	-	-	-	-	-	-

Աղյուսակ 3.13.
Table 3.13.

Մորեխների առկայությունը դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացումից առաջ և հետո, ըստ մարզերի, Երևան քաղաքի և հողատեսքերի, 2019թ.¹

Availability of locusts as a result of conducting the combating measures by marzes, Yerevan city and types of land, 2019¹

	Մորեխներով վարակված տարածքը, ընդամենը, հա Areas infected with locusts, total, hectare	Ըստ հողատեսքերի մորեխների առկայությունը 1 քառ.մետր, հատ Availability of locusts per square meter by types of land, unit										Միջոցառումների միջին արդյունավետությունը, % Average effectiveness, %	
		վարելահող arable land		բազմամյա տնկարկներ perennial seedling		խոտհարքներ hayfield		արոտավայրեր pasture		անօգտագործելի հողեր unusable land			
		պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating		
ՀՀ ընդամենը Total in RA	57 964	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
ք. Երևան Yerevan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արագածոտն Aragatsotn	4 750	0-5	-	0-5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արարատ Ararat	5 350	0-19	0-2	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-	90-92
Արմավիր Armavir	5 050	0-3	-	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Գեղարքունիք Gegharkunik	7 800	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	5 750	0-4	-	3-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Վոտայք Kotayk	3 950	0-5	-	3-5	-	-	-	-	-	0-3	-	-	-
Շիրակ Shirak	7 950	0-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	8 200	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Վայոց ձոր Vayots Dzor	4 464	0-7	0-1	0-5	-	5-7	0-1	-	-	-	-	-	90-93
Տավուշ Tavush	4 700	1-1	-	1-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ 1 քառակուսի մետրի վրա մինչև 7 վնասակար (հոտալական) մորեխների առկայության դեպքում պայքարի միջոցառումների իրականացում չի նախատեսվում:
It's not foreseen to conduct combating measures in presence of up to 7 harmful (Italian) locusts per 1 square meter.

Աղյուսակ 3.14.
Table 3.14.

Մորեխների առկայությունը դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացումից առաջ և հետո
ըստ մարզերի, Երևան քաղաքի և հողատեսքերի, 2020թ.¹

Availability of locusts as a result of conducting the combating measures by marzes, Yerevan city and types of land, 2020¹

	Մորեխներով վարակված տարածքը, ընդամենը, հա Areas infected with locusts, total, hectare	Հստ հողատեսքերի մորեխների առկայությունը 1 քառ.մետր, հատ Availability of locusts per square meter by types of land, unit										Միջոցառումների միջին արդյունավետությունը, % Average effectiveness, %
		վարելահող arable land		բազմամյա տնկարկներ perennial seedling		խոտհարքներ hayfield		արոտավայրեր pasture		անօգտագործելի հողեր unusable land		
		պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	
ՀՀ ընդամենը Total in RA	35 186	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
ք. Երևան Yerevan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արագածոտն Aragatsotn	2 476	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Արարատ Ararat	5 395	10-13	0-2	13-14	0-1	-	-	-	-	0-2	-	90-92
Արմավիր Armavir	980	0-2	-	0-2	-	-	-	-	-	-	-	-
Գեղարքունիք Gegharkunik	8 208	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	4 386	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կոտայք Kotayk	2 364	0-3	-	0-3	-	-	-	-	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	3 349	0-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	5 375	0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Վայոց ձոր Vayots Dzor	1 095	0-3	-	0-4	-	0-3	-	-	-	-	-	-
Տավուշ Tavush	1 558	0-3	-	0-2	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ 1 քառակուսի մետրի վրա մինչև 7 վնասակար (հտտակյան) մորեխների առկայության դեպքում պայքարի միջոցառումների իրականացում չի նախատեսվում:
It's not foreseen to conduct combating measures in presence of up to 7 harmful (Italian) locusts per 1 square meter.

**Ագրոօդերևութաբանական տեղեկատվություն
(2021թ. ապրիլ - հունիս)**

Մայրիկին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը հանրապետությունում եղել է նորմայից բարձր 3-4 աստիճանով: Ամսվա առավելագույն ջերմաստիճան է գրանցվել Սյունիքի հովտային շրջաններում՝ +31...+34, Արմավիրում՝ +32, Արարատում՝ +28...+31, Վայոց ձորի նախալեռնային շրջաններում՝ +30, Տավուշում՝ +25...+28, Սյունիքի նախալեռնային շրջաններում՝ +25...+26, Կոտայքի նախալեռնային շրջաններում՝ +25, Արագածոտնի նախալեռնային շրջաններում՝ +24...+27, Լոռիում՝ +23...+25, Շիրակում՝ +20...+25, Կոտայքի լեռնային շրջաններում՝ +21...+24, Գեղարքունիքում՝ +18...+22, Վայոց ձորի լեռնային շրջաններում՝ +21, Արագածոտնի լեռնային շրջաններում՝ +18...+21 աստիճան: Նվազագույն ջերմաստիճան է գրանցվել Շիրակում՝ -2...-7, Գեղարքունիքում և Արագածոտնի լեռնային շրջաններում՝ -2...-4, Վայոց ձորի լեռնային շրջաններում՝ -3, Լոռիում՝ -1...-3, Կոտայքի լեռնային շրջաններում՝ -1...-2, Սյունիքի նախալեռնային շրջաններում՝ -3...+1, Կոտայքի նախալեռնային շրջաններում՝ +1, Արագածոտնի նախալեռնային շրջաններում և Տավուշում՝ -1...+3, Արմավիրում՝ +2, Արարատում՝ +3...+4, Վայոց ձորի նախալեռնային շրջաններում՝ +4, Սյունիքի հովտային շրջաններում՝ +3...+6 աստիճան:

Ամսական տեղումների քանակը կազմել է. Տավուշում նորմայի 57-129%, Շիրակում՝ 46-112%, Լոռիում՝ 64-100%, Արարատում՝ 62-91%, Արագածոտնի լեռնային շրջաններում՝ 50-80%, Սյունիքի նախալեռնային շրջաններում՝ 44-74%, Արմավիրում՝ 69%, Կոտայքի նախալեռնային շրջաններում՝ 62%, Գեղարքունիքում՝ 49-61%, Արագածոտնի նախալեռնային շրջաններում՝ 39-61%, Վայոց ձորում՝ 54-57%, Կոտայքի լեռնային շրջաններում՝ 34-53%, Սյունիքի հովտային շրջաններում՝ 29-46%:

Եղանակային պայմանները նպաստավոր են եղել գյուղատնտեսական աշխատանքներ իրականացնելու համար:

Մայիսին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը հանրապետությունում եղել է նորմայից բարձր 2-3 աստիճանով: Ամսվա առավելագույն ջերմաստիճան է գրանցվել Սյունիքի հովտային շրջաններում՝ +34...+38, Վայոց ձորի նախալեռնային շրջաններում՝ +37, Արմավիրում՝ +36, Արարատում՝ +35...+36, Արագածոտնի նախալեռնային շրջաններում՝ +29...+36, Տավուշում՝ +30...+33, Կոտայքի նախալեռնային շրջաններում՝ +31, Լոռիում՝ +28...+31, Շիրակում՝ +26...+30, Սյունիքի նախալեռնային շրջաններում՝ +28...+29, Գեղարքունիքում՝ +23...+28, Կոտայքի լեռնային շրջաններում՝ +26...+27, Վայոց ձորի լեռնային շրջաններում՝ +26, Արագածոտնի լեռնային շրջաններում՝ +24...+26 աստիճան: Նվազագույն ջերմաստիճան է գրանցվել Շիրակում՝ -2...-6, Արագածոտնի լեռնային շրջաններում՝ 0...-3, Կոտայքի և Վայոց ձորի լեռնային շրջաններում՝ 0, Լոռիում և Գեղարքունիքում՝ -2...+2, Սյունիքի նախալեռնային շրջաններում՝ +2...+3, Արմավիրում՝ +3, Կոտայքի նախալեռնային շրջաններում՝ +4, Արագածոտնի նախալեռնային շրջաններում՝ 0...+5, Տավուշում՝ +1...+6, Սյունիքի հովտային շրջաններում՝ +4...+8, Արարատում՝ +6...+8, Վայոց ձորի նախալեռնային շրջաններում՝ +8 աստիճան:

Ամսական տեղումների քանակը Գեղարքունիքում կազմել է 40-130%, Շիրակում՝ 67-128%, Սյունիքի նախալեռնային շրջաններում՝ 112-122%, Տավուշում՝ 63-111%, Արարատում՝ 80-109%, Կոտայքի նախալեռնային շրջաններում՝ 108%, Լոռիում՝ 71-106%, Կոտայքի լեռնային շրջաններում՝ 91-94%, Վայոց ձորում՝ 60-91%, Սյունիքի հովտային շրջաններում՝ 65-87%, Արագածոտնի լեռնային շրջաններում՝ 51-73%, Արագածոտնի նախալեռնային շրջաններում՝ 47-67%, Արմավիրում՝ 51%:

Լեռնային շրջաններում շարունակվել է կարտոֆիլի տնկումը:

Հունիսին օդի միջին ամսական ջերմաստիճանը հանրապետությունում եղել է նորմայից բարձր 3-6 աստիճանով: Ամսվա առավելագույն ջերմաստիճան է գրանցվել Վայոց ձորի նախալեռնային շրջաններում՝ +41, Արարատում՝ +40, Արագածոտնի նախալեռնային շրջաններում՝ +35...+40, Սյունիքի հովտային շրջաններում՝ +36...+38, Կոտայքի նախալեռնային շրջաններում՝ +37, Տավուշում՝ +31...+36, Շիրակում՝ +30...+35, Կոտայքի լեռնային շրջաններում՝ +32...+33, Լոռիում՝ +28...+32, Սյունիքի նախալեռնային շրջաններում՝ +30...+31, Վայոց ձորի լեռնային շրջաններում՝ +30 աստիճան: Նվազագույն ջերմաստիճան է գրանցվել Շիրակում՝ +1...+4, Արագածոտնի լեռնային շրջաններում՝ 0...+2, Լոռիում և Գեղարքունիքում՝ +1...+6, Վայոց ձորի լեռնային շրջաններում՝ +4, Կոտայքի լեռնային շրջաններում՝ +5...+6, Կոտայքի նախալեռնային շրջաններում և Արմավիրում՝ +10, Սյունիքի նախալեռնային շրջաններում՝ +8...+11, Արագածոտնի նախալեռնային շրջաններում՝ +9...+12, Տավուշում՝ +10...+12, Վայոց ձորի նախալեռնային շրջաններում՝ +13, Արարատում՝ +12...+14, Սյունիքի հովտային շրջաններում՝ +14...+18 աստիճան:

Ամսական տեղումների քանակը Լոռիում կազմել է 43-60%, Տավուշում՝ 34-58%, Արագածոտնի լեռնային շրջաններում՝ 8-31%, Շիրակում՝ 16-29%, Արագածոտնի նախալեռնային շրջաններում՝ 2-27%, Գեղարքունիքում՝ 0-26%, Սյունիքի նախալեռնային շրջաններում՝ 4-11%, Կոտայքի լեռնային շրջաններում՝ 5-9%, Վայոց ձորում՝ 3-9%, Կոտայքի նախալեռնային շրջաններում՝ 5%, Արարատում՝ 0-4%, Արմավիրում՝ 3%, Սյունիքի հովտային շրջաններում՝ 0%:

Ամսվա սկզբին շարունակվել են գյուղատնտեսական աշխատանքները:

Agro – meteorological information

(April – June 2021)

In the Republic in **April** the average monthly air temperature was over the norm by 3-4 degrees. The maximum temperature of the month was observed: in Syunik valleys it was +31...+34, in Armavir +32, in Ararat +28...+31, in sub-mountain regions of Vayots Dzor +30, in Tavush +25...+28, in sub-mountain regions of Syunik +25...+26, in sub-mountain regions of Kotayk +25, in sub-mountain regions of Aragatsotn +24...+27, in Lori +23...+25, in Shirak +20...+25, in mountain regions of Kotayk +21...+24, in Gegharkunik +18...+22, in mountain regions of Vayots Dzor +21, in mountain regions of Aragatsotn +18...+21 degrees. The minimum temperature was observed: in Shirak it was -2...-7, in Gegharkunik and in mountain regions of Aragatsotn -2...-4, in mountain regions of Vayots Dzor -3, in Lori -1...-3, in mountain regions of Kotayk -1...-2, in sub-mountain regions of Syunik -3...+1, in sub-mountain regions of Kotayk +1, in sub-mountain regions of Aragatsotn and in Tavush -1...+3, in Armavir +2, in Ararat +3...+4, in sub-mountain regions of Vayots Dzor +4, in Syunik valleys +3...+6 degrees.

The amount of monthly precipitation in Tavush comprised 57-129% of the norm, in Shirak 46-112%, in Lori 64-100%, in Ararat 62-91%, in mountain regions of Aragatsotn 50-80%, in sub-mountain regions of Syunik 44-74%, in Armavir 69%, in sub-mountain regions of Kotayk 62%, in Gegharkunik 49-61%, in sub-mountain regions of Aragatsotn 39-61%, in Vayots Dzor 54-57%, in mountain regions of Kotayk 34-53%, in Syunik valleys 29-46%.

Weather conditions were favorable for doing agricultural works.

In the Republic in **May** the average monthly air temperature was over the norm by 2-3 degrees. The maximum temperature of the month was observed: in Syunik valleys it was +34...+38, in sub-mountain regions of Vayots Dzor +37, in Armavir +36, in Ararat +35...+36, in sub-mountain regions of Aragatsotn +29...+36, in Tavush +30...+33, in sub-mountain regions of Kotayk +31, in Lori +28...+31, in Shirak +26...+30, in sub-mountain regions of Syunik +28...+29, in Gegharkunik +23...+28, in mountain regions of Kotayk +26...+27, in mountain regions of Vayots Dzor +26, in mountain regions of Aragatsotn +24...+26 degrees. The minimum temperature was observed: in Shirak it was -2...-6, in mountain regions of Aragatsotn 0...-3, in mountain regions of Kotayk and Vayots Dzor 0, in Gegharkunik and Lori -2...+2, in sub-mountain regions of Syunik +2...+3, in Armavir +3, in sub-mountain regions of Kotayk +4, in sub-mountain regions of Aragatsotn 0...+5, in Tavush +1...+6, in Syunik valleys +4...+8, in Ararat +6...+8, in sub-mountain regions of Vayots Dzor +8 degrees.

The amount of monthly precipitation in Gegharkunik comprised 40-130%, in Shirak 67-128%, in sub-mountain regions of Syunik 112-122%, in Tavush 63-111%, in Ararat 80-109%, in sub-mountain regions of Kotayk 108%, in Lori 71-106%, in mountain regions of Kotayk 91-94%, in Vayots Dzor 60-91%, in Syunik valleys 65-87%, in mountain regions of Aragatsotn 51-73%, in sub-mountain regions of Aragatsotn 47-67%, in Armavir 51%.

In mountain regions potato planting continued.

In the Republic in **June** the average monthly air temperature was over the norm by 3-6 degrees. The maximum temperature of the month was observed: in sub-mountain regions of Vayots Dzor it was +41, in Ararat +40, in sub-mountain regions of Aragatsotn +35...+40, in Syunik valleys +36...+38, in sub-mountain regions of Kotayk +37, in Tavush +31...+36, in Shirak +30...+35, in mountain regions of Kotayk +32...+33, in Lori +28...+32, in sub-mountain regions of Syunik +30...+31, in mountain regions of Vayots Dzor +30 degrees. The minimum temperature was observed: in Shirak it was +1...+4, in mountain regions of Aragatsotn 0...+2, in Lori and Gegharkunik +1...+6, in mountain regions of Vayots Dzor +4, in mountain regions of Kotayk +5...+6, in sub-mountain regions of Kotayk and Armavir +10, in sub-mountain regions of Syunik +8...+11, in sub-mountain regions of Aragatsotn +9...+12, in Tavush +10...+12, in sub-mountain regions of Vayots Dzor +13, in Ararat +12...+14, in Syunik valleys +14...+18 degrees.

The amount of monthly precipitation in Lori comprised 43-60%, in Tavush 34-58%, in mountain regions of Aragatsotn 8-31%, in Shirak 16-29%, in sub-mountain regions of Aragatsotn 2-27%, in Gegharkunik 0-26%, in sub-mountain regions of Syunik 4-11%, in mountain regions of Kotayk 5-9%, in Vayots Dzor 3-9%, in sub-mountain regions of Kotayk 5%, in Ararat 0-4%, in Armavir 3%, in Syunik valleys 0%.

At the beginning of the month agricultural works continued.

Աղյուսակ 3.15.
Table 3.15.

Խոշոր եղջերավոր կենդանիների գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Number of cattles as of January 1, by marzes and Yerevan city*

գլուխ
head

	2018	2019	2020	2021
ՀՀ ընդամենը Total in RA	590 585	571 861	579 256	613 413
<i>այդ թվում՝</i> <i>including</i>				
ք. Երևան Yerevan	3 342	3 357	3 569	3 527
Արագածոտն Aragatsotn	68 326	67 815	68 215	71 554
Արարատ Ararat	41 059	40 785	40 116	45 367
Արմավիր Armavir	59 974	50 804	54 255	57 583
Գեղարքունիք Gegharkunik	105 141	102 501	97 071	103 019
Լոռի Lori	69 302	67 793	72 795	78 168
Կոտայք Kotayk	54 127	52 844	52 119	54 292
Շիրակ Shirak	91 091	86 964	87 095	90 879
Սյունիք Syunik	50 182	49 380	52 147	52 350
Վայոց ձոր Vayots Dzor	18 385	19 411	19 699	21 247
Տավուշ Tavush	29 656	30 207	32 175	35 427

Աղյուսակ 3.16.
Table 3.16.

Կովերի գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի *
Number of cows as of January 1, by marzes and Yerevan city*

	2018	2019	2020	2021
ՀՀ ընդամենը Total in RA	266 815	253 990	251 716	265 810
<i>այդ թվում՝</i> <i>including</i>				
ք. Երևան Yerevan	1 270	1 075	829	765
Արագածոտն Aragatsotn	33 300	33 160	31 270	33 791
Արարատ Ararat	14 489	14 037	13 275	14 394
Արմավիր Armavir	20 826	16 051	16 346	17 493
Գեղարքունիք Gegharkunik	49 664	48 358	45 268	47 410
Լոռի Lori	34 611	33 337	34 755	37 509
Կոտայք Kotayk	23 955	23 551	24 037	24 395
Շիրակ Shirak	44 326	40 799	40 986	42 761
Սյունիք Syunik	22 619	22 266	22 753	23 082
Վայոց ձոր Vayots Dzor	8 253	8 070	8 112	8 618
Տավուշ Tavush	13 502	13 286	14 085	15 592

գլուխ
head

Աղյուսակ 3.17.
Table 3.17.

Խոզերի գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Number of pigs as of January 1, by marzes and Yerevan city*

գլուխ
head

	2018		2019		2020		2021	
	Խոզեր, ընդամենը Pigs, total	որից՝ մայր խոզեր of which sows	Խոզեր, ընդամենը Pigs, total	որից՝ մայր խոզեր of which sows	Խոզեր, ընդամենը Pigs, total	որից՝ մայր խոզեր of which sows	Խոզեր, ընդամենը Pigs, total	որից՝ մայր խոզեր of which sows
ՀՀ ընդամենը Total in RA	166 757	31 612	197 877	39 371	223 252	42 796	200 221	37 598
<i>այդ թվում՝ including</i>								
ք. Երևան Yerevan	14 400	4 074	17 075	5 765	25 650	10 669	28 995	9 383
Արագածոտն Aragatsotn	12 201	2 766	17 896	4 016	20 044	3 511	15 557	2 893
Արարատ Ararat	18 586	3 148	22 596	3 812	22 784	3 502	21 650	3 547
Արմավիր Armavir	24 342	4 770	25 154	5 126	29 416	4 660	21 367	3 581
Գեղարքունիք Gegharkunik	16 225	2 650	16 665	3 220	16 218	2 994	17 009	3 061
Լոռի Lori	12 532	2 279	15 322	2 922	15 312	2 951	13 738	2 773
Կոտայք Kotayk	22 415	3 349	24 102	3 545	28 440	4 106	28 446	4 005
Շիրակ Shirak	14 670	3 338	20 222	4 509	23 676	4 262	18 904	3 211
Սյունիք Syunik	12 533	2 501	17 546	3 063	16 976	2 567	11 429	2 088
Վայոց ձոր Vayots Dzor	2 185	413	3 574	667	3 695	568	4 008	520
Տավուշ Tavush	16 668	2 324	17 725	2 726	21 041	3 006	19 118	2 536

Աղյուսակ 3.18.

Table 3.18.

Ոչխարների և այծերի գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Number of sheep and goats as of January 1, by marzes and Yerevan city*

գլուխ
head

	2018					2019					2020					2021				
	Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total	Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total				Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total	Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total				Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total	Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total				Ոչխարներ և այծեր, ընդամենը Sheep and goats, total	այդ թվում՝ including			
		ոչխար- ներ sheep	որից՝ մաքի- ներ of which ewes	այծեր goats	որից՝ մայր այծեր of which nanny goats		ոչխար- ներ sheep	որից՝ մաքի- ներ of which ewes	այծեր goats	որից՝ մայր այծեր of which nanny goats		ոչխար- ներ sheep	որից՝ մաքի- ներ of which ewes	այծեր goats	որից՝ մայր այծեր of which nanny goats		ոչխար- ներ sheep	որից՝ մաքիներ of which ewes	այծեր goats	որից՝ մայր այծեր of which nanny goats
ՀՀ ընդամենը Total in RA	660 059	637 978	452 775	22 081	16 126	638 257	615 705	429 766	22 552	16 349	662 532	639 598	452 646	22 934	15 828	717 804	693 439	476 534	24 365	17 176
այդ թվում՝ including																				
ք. Երևան Yerevan	6 727	6 681	3 619	46	29	5 854	5 802	1 240	52	34	8 818	8 782	4 988	36	20	5 544	5 508	1 565	36	36
Արագածոտն Aragatsotn	78 287	75 553	56 951	2 734	1 957	78 913	76 034	60 441	2 879	2 257	91 435	88 321	57 807	3 114	1 948	87 761	84 614	67 258	3 147	2 474
Արարատ Ararat	88 350	86 125	65 198	2 225	1 613	84 438	82 706	61 926	1 732	1 317	87 872	85 920	63 958	1 952	1 346	100 480	98 633	71 248	1 847	1 315
Արմավիր Armavir	109 933	109 542	81 904	391	230	100 158	99 906	74 586	252	145	114 010	113 788	84 510	222	129	140 245	139 875	96 865	370	216
Գեղարքունիք Gegharkunik	96 591	94 403	63 773	2 188	1 433	93 037	91 002	59 725	2 035	1 267	91 009	89 093	61 418	1 916	1 238	110 276	107 805	67 829	2 471	1 582
Լոռի Lori	27 142	25 435	18 467	1 707	1 317	26 484	24 948	18 157	1 536	1 341	26 969	25 313	16 813	1 656	1 307	29 252	27 372	18 060	1 880	1 424
Կոտայք Kotayk	42 569	39 993	29 696	2 576	2 025	38 439	36 229	29 620	2 210	1 717	40 564	38 485	28 388	2 079	1 620	44 403	42 455	32 879	1 948	1 572
Շիրակ Shirak	71 811	69 848	46 108	1 963	1 418	76 366	73 899	43 011	2 467	1 593	64 186	61 926	43 952	2 260	1 594	74 986	72 386	47 268	2 600	1 627
Սյունիք Syunik	109 808	107 526	70 943	2 282	1 533	105 718	103 272	66 298	2 446	1 607	108 292	105 864	76 753	2 428	1 596	93 023	90 080	57 965	2 943	1 900
Վայոց ձոր Vayots Dzor	13 817	9 585	7 695	4 232	3 431	14 624	9 610	6 795	5 014	3 677	14 705	9 687	6 695	5 018	3 538	15 913	11 135	8 217	4 778	3 526
Տավուշ Tavush	15 024	13 287	8 421	1 737	1 140	14 226	12 297	7 967	1 929	1 394	14 672	12 419	7 364	2 253	1 492	15 921	13 576	7 380	2 345	1 504

Աղյուսակ 3.19.
Table 3.19.

Թռչունների գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի*
Number of poultry as of January 1, by marzes and Yerevan city*

գլուխ
head

	2018		2019		2020		2021	
	Թռչուններ ¹ , ընդամենը Poultry ¹ , total	որից՝ անասն հավեր of which hens	Թռչուններ ¹ , ընդամենը Poultry ¹ , total	որից՝ անասն հավեր of which hens	Թռչուններ ¹ , ընդամենը Poultry ¹ , total	որից՝ անասն հավեր of which hens	Թռչուններ ¹ , ընդամենը Poultry ¹ , total	որից՝ անասն հավեր of which hens
ՀՀ ընդամենը Total in RA	4 406 374	2 628 110	4 152 052	2 706 018	4 396 351	2 724 665	4 203 781	2 509 446
<i>այդ թվում՝ including</i>								
ք. Երևան Yerevan	207 442	32 249	199 702	32 749	192 850	39 703	211 720	40 660
Արագածոտն Aragatsotn	551 772	372 686	416 816	346 298	567 660	400 182	494 299	349 309
Արարատ Ararat	352 243	264 332	324 996	239 585	360 917	277 281	348 811	276 310
Արմավիր Armavir	1 062 637	547 567	1 115 626	696 699	1 253 420	610 466	1 159 719	522 970
Գեղարքունիք Gegharkunik	332 446	256 686	304 531	220 708	299 971	235 459	343 606	239 585
Լոռի Lori	330 580	119 247	325 446	110 119	272 762	103 082	290 867	110 516
Վոտայք Kotayk	776 531	490 656	731 945	528 421	757 414	548 647	746 574	534 029
Շիրակ Shirak	270 075	197 444	243 818	203 899	230 097	197 565	215 667	176 300
Սյունիք Syunik	220 094	111 371	183 653	99 056	181 007	95 111	141 027	88 894
Վայոց ձոր Vayots Dzor	107 997	98 061	119 585	96 539	107 205	87 946	68 656	47 117
Տավուշ Tavush	194 557	137 811	185 934	131 945	173 048	129 223	182 835	123 756

¹ Ցուցանիշը ներառում է հավերի, աքլորների, հնդկահավերի, բաղերի, սագերի և այլ ընտանի թռչունների վերաբերյալ տվյալները:
The indicator includes the data on hens, cocks, turkeys, ducks, geese and other poultry.

Աղյուսակ 3.20.
Table 3.20.

Գյուղատնտեսական կենդանիների գլխաքանակն ըստ վարակիչ հիվանդությունների, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2019թ.¹
Agricultural animals by infectious diseases in marzes and Yerevan city, 2019¹

գլուխ
head

	ՀՀ, ընդամենը RA, total	այդ թվում՝ ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի including by marzes and Yerevan city										
		ք. Երևան Yerevan	Արագածոտն Aragatsotn	Արարատ Ararat	Արմավիր Armavir	Գեղարքունիք Gegharku nik	Լոռի Lori	Կոտայք Kotayk	Շիրակ Shirak	Սյունիք Syunik	Վայոց ձոր Vayots Dzor	Տավուշ Tavush
Խոշոր եղջերավոր կենդանիներ Cattle												
սիբիրախտ anthrax	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
բրուցելյոզ brucellosis	3 335	-	491	205	306	608	178	488	778	111	100	70
տուբերկուլյոզ tuberculosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
խշխշան պալար carbuncle emphysematous	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ոչխարներ և այծեր Sheep and goats												
սիբիրախտ anthrax	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
բրուցելյոզ brucellosis	3 659	-	650	116	330	358	191	91	1 146	91	657	29
տուբերկուլյոզ tuberculosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

55

¹ Ըստ ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության տվյալների:
According to the Ministry of Economy data.

Աղյուսակ 3.20.-ի շարունակություն
Table 3.20. continuation

	ՀՀ, ընդամենը RA, total	<i>այդ թվում՝ ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի</i> <i>including by marzes and Yerevan city</i>										
		ք. Երևան Yerevan	Արագածոտն Aragatsotn	Արարատ Ararat	Արմավիր Armavir	Գեղարքունիք Gegharkun ik	Լոռի Lori	Կոտայք Kotayk	Շիրակ Shirak	Սյունիք Syunik	Վայոց ձոր Vayots Dzor	Տավուշ Tavush
Խոզեր Pigs												
սիբիրախտ anthrax	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
բրուցելյոզ brucellosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
տուբերկուլյոզ tuberculosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ժանտախտ plague	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դարբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Չիեր Horses												
սիբիրախտ anthrax	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
բրուցելյոզ brucellosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
տուբերկուլյոզ tuberculosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դարբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Աղյուսակ 3.21.
Table 3.21.

Գյուղատնտեսական կենդանիների գլխաքանակն ըստ վարակիչ հիվանդությունների, ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2020թ.¹
Agricultural animals by infectious diseases in marzes and Yerevan city, 2020¹

գլուխ
head

	ՀՀ, ընդամենը RA, total	այդ թվում՝ ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի including by marzes and Yerevan city										
		ք. Երևան Yerevan	Արագածոտն Aragatsotn	Արարատ Ararat	Արմավիր Armavir	Գեղարքունիք Gegharku nik	Լոռի Lori	Կոտայք Kotayk	Շիրակ Shirak	Սյունիք Syunik	Վայոց ձոր Vayots Dzor	Տավուշ Tavush
Խոշոր եղջերավոր կենդանիների Cattle												
սիբիրախտ anthrax	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
բրուցելյոզ brucellosis	1 924	7	450	167	167	353	139	280	263	64	30	4
տուբերկուլյոզ tuberculosis	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դարբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
խշխշան պալար carbuncle emphysematous	14	-	-	-	-	2	1	-	9	-	1	1
Ոչխարներ և այծեր Sheep and goats												
սիբիրախտ anthrax	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
բրուցելյոզ brucellosis	1 541	-	365	126	239	450	13	58	113	24	140	13
տուբերկուլյոզ tuberculosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դարբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ Ըստ ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության տվյալների:
According to the Ministry of Economy data.

Աղյուսակ 3.21.-ի շարունակություն
Table 3.21. continuation

	ՀՀ, ընդամենը RA, total	<i>այդ թվում՝ ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի</i> <i>including by marzes and Yerevan city</i>										
		ք. Երևան Yerevan	Արագածոտն Aragatsotn	Արարատ Ararat	Արմավիր Armavir	Գեղարքունիք Gegharkun ik	Լոռի Lori	Կոտայք Kotayk	Շիրակ Shirak	Սյունիք Syunik	Վայոց ձոր Vayots Dzor	Տավուշ Tavush
Խոզեր Pigs												
սիբիրախտ anthrax	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
բրուցելյոզ brucellosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
տուբերկուլյոզ tuberculosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ժանտախտ plague	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դարբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Չիեր Horses												
սիբիրախտ anthrax	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
բրուցելյոզ brucellosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
տուբերկուլյոզ tuberculosis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ա, Օ և Ասիա դարբաղ A, O and Asia murrain	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Կենդանական ծագման գյուղատնտեսական արտադրանքի արտադրություն,
ըստ մարզերի և Երևան քաղաքի
Livestock production by marzes and Yerevan city

	Իրացվել է գյուղատնտեսական կենդանի և թռչուն սպանողի համար (կենդանի քաշով, հազ. տոննա ¹) Livestock and poultry were sold for slaughter (live weight thousand tons ¹)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
						I եռ./գրտր	II եռ./գրտր
ՀՀ ընդամենը Total in RA	187.1	192.5	190.3	188.8	189.6	15.9	22.0
ք. Երևան Yerevan	4.8	4.8	5.3	4.4	4.6	0.9	0.9
Արագածոտն Aragatsotn	18.8	19.6	19.1	19.9	20.4	1.7	2.2
Արարատ Ararat	13.6	13.9	13.4	13.4	13.3	1.0	1.6
Արմավիր Armavir	19.3	19.7	20.6	21.6	20.7	2.4	1.8
Գեղարքունիք Gegharkunik	30.1	30.4	29.8	28.9	27.8	1.7	2.7
Լոռի Lori	21.7	22.5	20.8	20.3	20.9	2.0	3.0
Կոտայք Kotayk	18.2	19.0	19.8	20.5	22.0	1.7	2.4
Շիրակ Shirak	24.7	25.7	24.9	24.7	24.7	1.6	2.9
Սյունիք Syunik	19.0	19.0	20.4	19.0	18.9	1.5	2.5
Վայոց ձոր Vayots Dzor	6.4	7.1	5.8	5.9	5.9	0.6	0.7
Տավուշ Tavush	10.5	10.8	10.4	10.2	10.4	0.8	1.3
	Կաթ (հազ.տոննա) Milk (thousand tons)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
						I եռ./գրտր	II եռ./գրտր
ՀՀ ընդամենը Total in RA	754.2	758.2	697.7	667.9	654.3	146.7	246.4
ք. Երևան Yerevan	3.1	3.1	2.7	2.4	1.8	0.5	0.6
Արագածոտն Aragatsotn	89.1	89.4	81.7	80.9	76.3	17.2	28.5
Արարատ Ararat	46.6	46.7	41.1	40.0	37.5	7.8	14.3
Արմավիր Armavir	48.4	49.1	46.3	39.6	39.7	9.8	14.6
Գեղարքունիք Gegharkunik	141.8	142.5	125.6	122.4	114.4	26.4	44.8
Լոռի Lori	94.6	95.0	84.9	82.1	83.4	18.8	31.3

¹ Ներառյալ ներքին սպառումը:
Including the internal consumption.

Աղյուսակ 3.22.-ի շարունակություն
Table 3.22. continuation

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
						I եռ./գրտր	II եռ./գրտր
Կոտայք Kotayk	68.8	69.2	69.1	67.2	67.6	14.4	25.0
Շիրակ Shirak	115.7	116.4	110.7	101.1	100.2	21.8	37.2
Սյունիք Syunik	76.8	76.8	71.0	68.9	69.0	15.0	25.3
Վայոց ձոր Vayots Dzor	26.0	26.5	24.5	23.9	23.7	5.6	9.0
Տավուշ Tavush	43.3	43.5	40.1	39.4	40.7	9.4	15.8
	Ձու (մլն.հատ) Eggs (million pieces)						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
						I եռ./գրտր	II եռ./գրտր
ՀՀ ընդամենը Total in RA	694.6	683.0	726.8	720.6	754.6	107.3	306.0
ք. Երևան Yerevan	8.2	8.4	8.1	7.4	8.6	2.6	3.0
Արագածոտն Aragatsotn	69.1	69.2	83.9	76.4	81.0	9.6	27.4
Արարատ Ararat	63.6	62.5	64.3	59.5	64.3	5.5	33.4
Արմավիր Armavir	148.2	141.3	158.9	175.5	178.6	26.4	55.2
Գեղարքունիք Gegharkunik	68.4	63.1	64.1	55.7	58.5	6.7	31.5
Լոռի Lori	49.5	50.4	51.0	47.9	44.3	4.9	24.5
Կոտայք Kotayk	125.7	125.7	125.1	135.9	171.6	33.8	60.2
Շիրակ Shirak	45.7	45.4	45.5	45.6	42.8	5.3	19.6
Սյունիք Syunik	44.0	44.4	44.8	40.1	37.7	3.7	18.0
Վայոց ձոր Vayots Dzor	21.6	21.8	30.3	28.4	20.9	2.6	10.3
Տավուշ Tavush	50.6	50.8	50.8	48.2	46.3	6.2	22.9

Աղյուսակ 3.23.
Table 3.23.

Պարենամթերքի ներմուծում
Import of food products

տոննա
tons

	2016	2017	2018	2019	2020 ^o	2021	
						I եռ./qtr	II եռ./qtr
Ցորեն Wheat	280 239.2	312 569.4	329 372.0	252 307.3	350 310.7	19 988.2	69 599.4
Ալյուր Flour	11 064.4	19 987.4	28 912.0	22 600.2	20 973.9	2 452.6 ^o	5 339.0
Բրինձ Rice	8 928.1	9 668.4	9 914.1	11 449.1	11 110.9	1 918.8	2 434.1
Մակարոնեղեն Macaroni	7 300.2	9 540.4	10 740.1	11 099.3	14 043.3	1 510.3	3 040.6
Շաքար Sugar	3 626.3	23 926.7	23 746.3	19 778.3	43 396.6	403.9	5 216.2
Բուսական յուղ Vegetable oil	24 980.7	26 179.4	28 249.5	28 094.1	30 615.8	3 926.7	9 327.1
Չու Eggs	150.9	541.3	50.3	13.0	31.2	25.5	87.3
Թռչնի միս Poultry	23 306.0	35 345.6	32 875.8	43 587.6	34 142.3	7 289.4	6 174.5
Տավարի միս Beef	3 127.6	2 715.6	4 869.6	5 190.2	3 882.5	287.8	618.1
Խոզի միս Pork	5 659.0	7 027.2	8 899.4	8 723.3	5 920.0	1 098.8	2 058.7
Կաթ (բոլոր տեսակները) Milk (all types)	4 889.0	7 753.6	7 479.7	8 283.2	9 421.7	1 038.8	1 598.2
Կարագ Butter	4 740.0	4 046.3	3 979.9	3 625.6	4 575.3	306.0	764.8
Պանիր Cheese	1 052.5	1 270.8	1 259.3	1 342.5	1 521.4	245.2	384.9
Բանջարեղեն Vegetables	16 745.3	17 476.7	23 841.6	33 448.3	29 378.8	9 335.2	9 320.1
<i>որից՝ կարտոֆիլ</i> <i>of which potatoes</i>	3 894.9	1 777.9	2 022.5	4 232.9	2 746.0	141.1	2 044.0
Միրգ (ներառյալ՝ ընկուզապտուղներ) Fruit (including nuts)	39 608.5	52 534.7	83 895.9	85 085.6	95 918.8	22 378.5	18 637.3
<i>որից՝ խաղող</i> <i>of which grapes</i>	971.7	5 103.3	4 235.2	3 890.8	2 032.7	180.6	62.8
բոստանային մշակաբույսեր melons	282.4	881.2	2 039.3	2 248.6	4 956.5	169.5	5 680.9

Աղյուսակ 3.24.
Table 3.24.

Պարենամթերքի արտահանում
Export of food products

տոննա
tons

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr
Կոնյակ Cognac	102 255.5	47 504.3	52 248.8	67 129.0	66 252.6 ^o	14 914.3	17 264.8
Գինի Wine	3 139.8	4 629.5	4 833.8	4 790.7	4 509.2 ^o	889.8	1 603.2
Հանքային ջուր Mineral water	15 039.8	16 664.7	18 391.4	21 848.7	25 246.0 ^o	4 516.0	10 273.6
Միրգ (ներառյալ՝ ընկու- զապտուղներ) Fruit (including nuts)	58 458.3	34 710.8	108 075.4	95 919.5	95 711.8 ^o	11 289.4 ^o	28 839.4
<i>որից՝ խաղող</i> <i>of which grapes</i>	32 699.2	8 471.9	15 268.4	15 582.6	25 437.3 ^o	2 793.4	110.1
Պանիր Cheese	5 497.7	8 204.5	4 327.7	2 162.0	2 907.6 ^o	516.8	965.8
Չու Eggs	-	-	-	1.6	251.0	-	-

Աղյուսակ 3.25.
Table 3.25.

Մարդասիրական օգնություն
Humanitarian assistance

տոննա
tons

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr
Կենդանի կենդանիներ և կենդա- նական ծագման արտադրանք Live cattle and products of animal origin	-	0.1	17.9	0.0	-	-	3.9
Բուսական ծագման արտադրանք Vegetable products	109.6	43.2	56.1	111.3	89.9	5.1	7.7
Կենդանական և բուսական ծագման յուղեր ու ճարպեր Animal and vegetable oils	35.0	-	0.0	-	9.2	-	-
Պատրաստի սննդի արտադրանք Production of ready food	156.7	97.3	23.2	38.1	45.4	47.6	17.2

Աղյուսակ 3.26.

Table 3.26.

հազ.տոննա

thousand tons

Հայաստանի Հանրապետության ազգային պարենային հաշվեկշիռ, 2018թ.

National food balance of the Republic of Armenia, 2018

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում ¹ Import ¹	Ամբողջական առաջարկ Total supply	Մենդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Գորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում ¹ Export ¹	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	Օգտագործում Total utilization	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Ցորեն Wheat	529.7	187.5	417.2	1134.4	393.1	118.0	57.5	19.9	8.9	7.0	530.0	1134.4	31.5	141.5	387.6	1092.4
Տարեկան Rye	0.2	0.8	0.4	1.4	1.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.3	1.4	65.6	0.4	1.0	3.2
Փարի Barley	26.5	124.2	21.9	172.6	25.6	96.3	10.8	11.5	0.5	0.0	27.9	172.6	85.3	9.2	25.2	83.8
Վարսակ Oats	0.9	4.9	0.8	6.6	0.7	4.5	0.1	0.5	0.0	0.0	0.8	6.6	85.6	0.3	0.7	2.2
Եգիպտացորեն Maize	10.3	7.6	69.9	87.8	43.2	19.7	5.1	0.0	0.0	0.0	19.8	87.8	9.8	15.5	42.6	144.8
Բրինձ Rice	0.8	0.0	10.2	11.0	10.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.8	11.0	0.0	3.7	10.1	36.5
Այլ հատիկավորներ Other cereals	4.3	9.4	1.9	15.6	10.5	0.5	0.6	1.0	0.0	0.0	3.0	15.6	82.9	3.8	10.4	34.2
Կարտոֆիլ Potatoes	403.4	415.1	8.7	827.2	187.3	181.5	70.4	88.2	19.1 ²	0.0	280.7	827.2	102.6	67.4	184.7	138.5
Բանջարեղեն և բոստան Vegetables and melons	279.6	755.0	38.9	1073.5	550.4	124.0	163.9	0.9	72.9	0.0	161.4	1073.5	104.7	198.1	542.8	124.1
<i>որից / of which</i>																
Կաղամբ Cabbage	52.8	89.5	1.6	143.9	25.1	42.7	38.1	0.0	2.1	0.0	35.9	143.9	100.6	9.0	24.8	4.7
Ծաղկակաղամբ Cauliflower	5.0	14.9	0.2	20.1	7.7	3.8	2.8	0.0	1.3	0.0	4.5	20.1	108.6	2.8	7.6	0.7
Վարունգ Cucumber	22.4	50.6	1.9	74.9	52.2	2.9	6.8	0.0	2.7	0.0	10.3	74.9	101.6	18.8	51.5	8.8
Լոլիկ Tomato	86.9	138.1	9.8	234.8	146.8	6.7	11.8	0.0	40.9	0.0	28.6	234.8	129.0	52.8	144.8	26.1
Գազար Carrot	9.6	16.7	3.0	29.3	13.0	5.0	2.7	0.0	0.0	0.0	8.6	29.3	84.9	4.7	12.8	4.7
Գլուխ սոխ Onion	27.4	39.3	4.4	71.1	28.3	0.0	22.1	0.0	0.6	0.0	20.1	71.1	91.2	10.2	27.9	9.5
Սխտոր Garlic	6.3	10.5	0.1	16.9	7.2	0.0	4.2	0.8	0.0	0.0	4.7	16.9	99.0	2.6	7.1	9.2

¹ Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:

The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

² Սույն ցուցանիշը ներառում է նաև քաղաքացիների կողմից ավտոմոբիլային տրանսպորտով մաքսային ձևակերպումներ չպահանջող կարտոֆիլի արտահանման գնահատված ծավալները (գնահատականը վերաբերվում է միայն սահմանափակում կատարած Վրաստանի քաղաքացիներին):

This indicator also includes estimated volume of potato export not requiring custom clearance implemented by the citizens by road transport (the estimation concerns only to the citizens of Georgia crossed the border).

Աղյուսակ 3.26.-ի շարունակություն

Table 3.26. continuation

	Պահուստներ սկզբում Opening stocks	Արտադ- րություն Production	Ներմու- ծում ¹ Import ¹	Ամբող- ջական առուցարկ Total supply	Մենդի օգտագոր- ծում Food consumption	Անասնա- կեր Feed use	Կորուստ- ներ Waste	Սերմա- ցու Seed	Արտահա- նում ¹ Export ¹	Այլ օգտա- գործում Other uses	Պահուստ- ներ տարվա վերջում Closing stock	Օգտագոր- ծում Total utilization	Ինքնաբա- վության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Սմբուկ Eggplant	16.9	51.3	0.3	68.5	47.9	8.2	4.5	0.0	0.2	0.0	7.7	68.5	99.9	17.2	47.2	15.6
Տաքդեղ Pappper	18.4	50.1	0.4	68.9	44.8	6.8	7.7	0.0	2.0	0.0	7.6	68.9	103.3	16.1	44.2	11.9
Կանաչ դոռ Green peas	1.4	1.2	3.9	6.5	3.7	0.9	0.4	0.0	0.0	0.0	1.5	6.5	22.7	1.3	3.6	1.1
Կանաչ լոբի Green beans	1.3	17.8	0.1	19.2	15.9	0.0	2.0	0.1	0.1	0.0	1.1	19.2	99.9	5.7	15.7	4.7
Բոստանային մշակաբույսեր Melons	0.0	126.8	2.0	128.8	100.5	19.0	9.0	0.0	0.3	0.0	0.0	128.8	98.7	36.2	99.1	12.9
Միրգ և հատապտուղ (բացի խաղողից) Fruit and berry (except grapes)	49.5	343.4	88.0	480.9	286.3	0.0	30.3	0.0	116.0	0.0	48.3	480.9	108.9	103.1	282.3	134.3
<i>որից / of which</i>																
Խնձոր Apple	18.8	109.9	5.0	133.7	92.4	0.0	12.3	0.0	11.1	0.0	17.9	133.7	105.9	33.3	91.1	44.6
Տանձ Pear	2.3	14.2	4.5	21.0	13.2	0.0	1.7	0.0	4.3	0.0	1.8	21.0	98.6	4.8	13.0	7.3
Սերկնիլ Quince	0.3	2.3	0.1	2.7	2.2	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.3	2.7	97.9	0.8	2.2	0.8
Ծիրան Apricot	6.1	104.0	0.6	110.7	51.6	0.0	5.1	0.0	46.7	0.0	7.3	110.7	179.5	18.6	50.9	22.9
Դեղձ Peach	9.2	52.2	4.1	65.5	45.0	0.0	4.6	0.0	9.3	0.0	6.6	65.5	110.8	16.2	44.4	14.6
Կեռաս Sour cherry	1.1	12.5	0.0	13.6	7.1	0.0	0.9	0.0	4.7	0.0	0.9	13.6	160.8	2.6	7.0	3.3
Սալոր Plum	3.1	21.2	0.3	24.6	13.0	0.0	1.1	0.0	7.8	0.0	2.7	24.6	154.1	4.7	12.8	5.9
Բալ Cherry	0.5	4.7	0.0	5.2	3.3	0.0	0.4	0.0	0.9	0.0	0.6	5.2	124.3	1.2	3.3	1.5
Ընկույզ Nut	0.7	3.3	0.2	4.2	3.7	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.4	4.2	94.9	1.3	3.6	7.2
Տխիլ Hazelnut	0.1	0.3	1.1	1.5	0.5	0.0	0.0	0.0	0.9	0.0	0.1	1.5	69.5	0.2	0.5	1.0
Թուզ Fig	0.1	1.2	0.4	1.7	0.8	0.0	0.1	0.0	0.6	0.0	0.2	1.7	127.4	0.3	0.8	0.2

¹ Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:

The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

Աղյուսակ 3.26.-ի շարունակություն

Table 3.26. continuation

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում ¹ Import ¹	Ամբողջական առաջարկ Total supply	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում ¹ Export ¹	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	Օգտագործում Total utilization	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Հատապտուղներ Berry	2.7	12.1	12.1	26.9	15.8	0.0	1.4	0.0	6.7	0.0	3.0	26.9	69.2	5.7	15.6	9.0
Հատիկաբնոցներ մշակաբույսեր Leguminous crops	2.7	3.3	5.4	11.4	8.5	0.0	0.4	0.2	0.1	0.0	2.2	11.4	38.6	3.1	8.5	26.6
<i>որից / of which</i>																
Ոլոռ Peas	0.4	0.4	1.4	2.2	1.6	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.4	2.2	23.0	0.6	1.6	5.5
Լոբի Beans	1.9	2.6	0.7	5.2	3.5	0.0	0.2	0.1	0.1	0.0	1.3	5.2	83.1	1.3	3.5	10.6
Ոսպ Lentils	0.3	0.2	2.8	3.3	2.8	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.4	3.3	7.1	1.0	2.8	8.4
Միսեռ Chick-Peas	0.1	0.1	0.5	0.7	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.7	20.9	0.2	0.6	2.1
Բուսական յուղ Vegetable oil	3.1	0.6	28.8	32.5	28.5	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	3.6	32.5	2.2	10.3	28.1	248.4
Շաքար Sugar	16.2	58.0	30.2	104.4	71.6	0.0	1.6	0.0	3.7	0.0	27.5	104.4	68.6	25.8	70.6	123.6
Չու Eggs	0.3	40.0	0.2	40.5	38.2	0.0	1.0	1.0	0.0	0.0	0.3	40.5	99.5	13.7	37.7	20.0
Կար Milk	61.4	697.7	145.6	904.7	726.0	76.7	9.4	0.0	39.2	0.0	53.4	904.7	86.8	261.3	715.9	286.4
Տավարի միս Beef	0.3	68.8	8.4	77.5	75.9	0.0	1.1	0.0	0.1	0.0	0.4	77.5	89.2	27.3	74.8	134.7
Խոզի միս Pork	0.1	16.3	14.6	31.0	30.2	0.0	0.3	0.0	0.3	0.0	0.2	31.0	53.3	10.9	29.8	62.5
Ոչխարի և այծի միս Mutton and goat meat	0.0	10.8	0.0	10.8	8.1	0.0	0.2	0.0	2.4	0.0	0.1	10.8	128.6	2.9	8.0	12.8
Թռչնի միս Poultry	0.6	12.3	34.2	47.1	46.1	0.0	0.2	0.0	0.2	0.0	0.6	47.1	26.6	16.6	45.5	48.6
Չուկ Fish	2.9	17.2	3.3	23.4	14.5	0.0	1.5	0.0	4.7	0.0	2.7	23.4	109.0	5.2	14.3	13.6
Խաղող Grapes	3.7	179.7	7.0	190.4	10.9	0.0	8.2	0.0	15.3	150.3	5.7	190.4	104.8	3.9	10.7	7.2
ԸՆԴԱՄԵՆԸ TOTAL																2778.4

¹ Առանց «ՀՀ մաքսային օրենսգրքով» թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

Հայաստանի Հանրապետության ազգային պարենային հաշվեկշիռ, 2019թ.

National food balance of the Republic of Armenia, 2019

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում ¹ Import ¹	Ամբողջական առաջարկ Total supply	Մենդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում ¹ Export ¹	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	Օգտագործում Total utilization	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Ցորեն Wheat	530.0	112.6	325.6	968.2	392.3	111.5	49.0	17.9	3.3	5.6	388.6	968.2	25.9	141.6	387.9	1093.2
Տարեկան Rye	0.3	0.2	0.3	0.8	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.8	35.7	0.3	0.7	2.2
Փարի Barley	27.9	68.3	29.4	125.6	22.7	77.8	4.7	11.2	0.5	0.0	8.7	125.6	70.3	8.2	22.4	74.5
Վարսակ Oats	0.8	3.4	0.7	4.9	0.5	3.2	0.1	0.6	0.0	0.0	0.5	4.9	83.4	0.2	0.5	1.6
Եգիպտացորեն Maize	19.8	4.7	68.2	92.7	48.1	20.0	5.6	0.0	0.0	0.0	19.0	92.7	6.5	17.4	47.6	161.7
Բրինձ Rice	0.8	0.0	11.7	12.5	10.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.9	12.5	0.0	3.8	10.5	38.0
Այլ հատիկավորներ Other cereals	3.0	5.8	3.4	12.2	8.5	0.3	0.5	0.9	0.1	0.0	1.9	12.2	63.4	3.1	8.4	27.7
Կարտոֆիլ Potatoes	280.7	404.1	12.5	697.3	190.0	152.4	45.2	81.9	17.0 ²	0.0	210.8	697.3	101.1	68.6	187.9	140.9
Բանջարեղեն և բոստան Vegetables and melons	161.4	749.5	48.9	959.8	524.1	108.7	122.9	1.0	66.7	0.0	136.4	959.8	102.4	189.2	518.2	117.9
<i>որից / of which</i>																
Կաղամբ Cabbage	35.9	79.5	2.5	117.9	22.5	38.1	22.1	0.0	3.1	0.0	32.1	117.9	100.8	8.1	22.2	4.2
Ծաղկակաղամբ Cauliflower	4.5	15.1	0.3	19.9	7.4	3.7	2.7	0.0	1.8	0.0	4.3	19.9	111.0	2.7	7.3	0.7
Վարունգ Cucumber	10.3	44.1	3.2	57.6	40.2	1.1	1.9	0.0	9.8	0.0	4.6	57.6	117.7	14.5	39.8	6.8
Լոլիկ Tomato	28.6	158.8	13.5	200.9	139.4	5.6	3.9	0.0	30.0	0.0	22.0	200.9	111.6	50.3	137.8	24.8
Գազար Carrot	8.6	13.2	3.7	25.5	12.1	4.1	2.3	0.0	0.0	0.0	7.0	25.5	78.1	4.4	12.0	4.4
Գլուխ սոխ Onion	20.1	37.0	5.6	62.7	26.1	0.0	17.5	0.0	0.0	0.0	19.1	62.7	86.9	9.4	25.8	8.8
Սխտոր Garlic	4.7	10.1	0.1	14.9	6.3	0.0	3.3	0.9	0.6	0.0	3.8	14.9	106.1	2.3	6.2	8.1

¹ Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:

The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

² Սույն ցուցանիշը ներառում է նաև քաղաքացիների կողմից ավտոմոբիլային տրանսպորտով մաքսային ձևակերպումներ չպահանջող կարտոֆիլի արտահանման գնահատված ծավալները (գնահատականը վերաբերվում է միայն սահմանահատում կատարած փրաստանի քաղաքացիներին):

This indicator also includes estimated volume of potato export not requiring custom clearance implemented by the citizens by road transport (the estimation concerns only to the citizens of Georgia crossed the border).

Աղյուսակ 3.27.-ի շարունակություն

Table 3.27. continuation

	Պահուստներ սկզբում Opening stocks	Արտադ- րություն Production	Ներմու- ծում ¹ Import ¹	Ամբող- ջական առուցարկ Total supply	Մենդի օգտագոր- ծում Food consumption	Անասնա- կեր Feed use	Կորուստ- ներ Waste	Սերմա- ցու Seed	Արտահա- նում ¹ Export ¹	Այլ օգտա- գործում Other uses	Պահուստ- ներ տարվա վերջում Closing stock	Օգտագոր- ծում Total utilization	Ինքնաբա- վության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Սմբուկ Eggplant	7.7	43.9	1.2	52.8	42.8	3.6	1.5	0.0	0.8	0.0	4.1	52.8	99.2	15.4	42.3	14.0
Տաքդեղ Pappper	7.6	48.8	0.7	57.1	42.9	3.9	4.6	0.0	0.7	0.0	5.0	57.1	100.0	15.5	42.4	11.4
Կանաչ դոռ Green peas	1.5	0.6	4.0	6.1	3.6	0.5	0.3	0.0	0.0	0.0	1.7	6.1	12.3	1.3	3.6	1.1
Կանաչ լոբի Green beans	1.1	15.2	0.2	16.5	15.1	0.0	0.5	0.1	0.1	0.0	0.7	16.5	99.3	5.5	14.9	4.5
Բոստանային մշակաբույսեր Melons	0.0	128.0	2.2	130.2	101.1	19.2	9.1	0.0	0.8	0.0	0.0	130.2	98.9	36.5	100.0	13.0
Միրգ և հատապտուղ (բացի խաղողից) Fruit and berry (except grapes)	48.3	290.6	90.6	429.5	269.7	0.0	19.5	0.0	101.7	0.0	38.6	429.5	104.0	97.3	266.7	125.8
<i>որից / of which</i>																
Խնձոր Apple	17.9	81.7	4.0	103.6	75.1	0.0	4.8	0.0	14.4	0.0	9.3	103.6	114.6	27.1	74.3	36.4
Տանձ Pear	1.8	12.5	2.6	16.9	11.9	0.0	1.2	0.0	2.7	0.0	1.1	16.9	100.8	4.3	11.8	6.6
Սերկևիլ Quince	0.3	1.6	0.1	2.0	1.6	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	2.0	97.7	0.6	1.6	0.6
Ծիրան Apricot	7.3	68.1	0.1	75.5	40.1	0.0	1.7	0.0	31.0	0.0	2.7	75.5	183.0	14.5	39.7	17.8
Դեղձ Peach	6.6	62.7	2.9	72.2	48.6	0.0	5.0	0.0	10.2	0.0	8.4	72.2	113.4	17.5	48.1	15.9
Կեռաս Sour cherry	0.9	12.8	0.6	14.3	6.7	0.0	0.3	0.0	6.5	0.0	0.8	14.3	184.3	2.4	6.6	3.1
Սալոր Plum	2.7	23.2	0.4	26.3	16.1	0.0	1.5	0.0	4.7	0.0	4.0	26.3	122.8	5.8	15.9	7.3
Բալ Cherry	0.6	3.2	0.0	3.8	2.1	0.0	0.1	0.0	1.4	0.0	0.2	3.8	174.4	0.8	2.1	0.9
Ընկույզ Nut	0.4	3.4	0.3	4.1	3.5	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.5	4.1	92.9	1.3	3.5	6.8
Տխիլ Hazelnut	0.1	0.4	0.0	0.5	0.3	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.5	102.2	0.1	0.3	0.6
Թուզ Fig	0.2	1.5	0.5	2.2	0.7	0.0	0.1	0.0	1.2	0.0	0.2	2.2	187.9	0.3	0.7	0.2

¹ Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:

The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

Աղյուսակ 3.27.-ի շարունակություն
Table 3.27. continuation

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում ¹ Import ¹	Ամբողջական առաջարկ Total supply	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Մերմացու Seed	Արտահանում ¹ Export ¹	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	Օգտագործում Total utilization	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Հատապտուղներ Berry	3.0	12.6	15.0	30.6	16.9	0.0	1.7	0.0	8.2	0.0	3.8	30.6	64.6	6.1	16.7	9.7
Հատիկաբերեցիկ մշակաբույսեր Leguminous crops	2.2	3.7	6.0	11.9	8.9	0.0	0.4	0.3	0.0	0.0	2.3	11.9	38.2	3.2	8.8	26.7
<i>որից / of which</i>																
Ոլոռ Peas	0.4	0.7	2.3	3.4	2.3	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.9	3.4	23.0	0.8	2.3	8.0
Լոբի Beans	1.3	2.7	0.5	4.5	3.2	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	0.9	4.5	86.2	1.2	3.2	9.7
Ոսպ Lentils	0.4	0.1	2.7	3.2	2.8	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	3.2	4.5	1.0	2.8	8.5
Միսեռ Chick-Peas	0.1	0.1	0.5	0.7	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.7	13.8	0.2	0.6	2.1
Բուսական յուղ Vegetable oil	3.6	0.4	28.7	32.7	28.4	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	3.9	32.7	1.5	10.3	28.1	248.2
Շաքար Sugar	27.5	60.0	25.2	112.7	76.4	0.0	1.7	0.0	3.0	0.0	31.6	112.7	73.0	27.6	75.5	132.2
Չու Eggs	0.3	39.6	0.0	39.9	37.6	0.0	1.0	1.0	0.0	0.0	0.3	39.9	100.0	13.6	37.2	19.7
Կար Milk	53.4	667.9	146.1	867.4	711.5	73.5	9.3	0.0	21.9	0.0	51.2	867.4	84.3	256.8	703.5	281.4
Տավարի միս Beef	0.4	68.1	7.6	76.1	74.2	0.0	1.1	0.0	0.4	0.0	0.4	76.1	90.4	26.8	73.4	132.1
Խոզի միս Pork	0.2	16.1	13.3	29.6	28.8	0.0	0.3	0.0	0.4	0.0	0.1	29.6	55.5	10.4	28.5	59.8
Ոչխարի և այծի միս Mutton and goat meat	0.1	10.7	0.0	10.8	9.2	0.0	0.2	0.0	1.3	0.0	0.1	10.8	113.8	3.3	9.1	14.6
Թռչնի միս Poultry	0.6	12.4	44.9	57.9	54.5	0.0	0.3	0.0	0.2	0.0	2.9	57.9	21.7	19.7	53.9	57.7
Չուկ Fish	2.7	18.3	3.7	24.7	14.7	0.0	1.6	0.0	5.8	0.0	2.6	24.7	113.1	5.3	14.5	13.8
Խաղող Grapes	5.7	217.5	8.2	231.4	11.5	0.0	10.0	0.0	15.7	190.1	4.1	231.4	103.6	4.2	11.4	7.6
ԸՆԴԱՄԵՆԸ TOTAL																2777.3

¹ Առանց «ՀՀ մաքսային օրենսգրքով» թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

Աղյուսակ 3.28.

Table 3.28.

հազ.տոննա

thousand tons

Հայաստանի Հանրապետության ազգային պարենային հաշվեկշիռ, 2020թ.

National food balance of the Republic of Armenia, 2020

	Պահուստների տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում ¹ Import ¹	Ամբողջական առաջարկ Total supply	Մենդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում ¹ Export ¹	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	Օգտագործում Total utilization	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Ցորեն Wheat	388.6	132.0	426.4	947.0	385.6	111.0	45.0	17.7	17.2	6.8	363.7	947.0	24.4	139.1	381.2	1074.3
Տարեկան Rye	0.1	0.3	0.5	0.9	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.9	34.2	0.3	0.8	2.5
Գարի Barley	8.7	90.0	31.3	130.0	17.0	86.4	4.8	11.1	0.3	0.0	10.4	130.0	74.4	6.1	16.8	55.8
Վարսակ Oats	0.5	6.2	0.9	7.6	0.8	4.9	0.1	0.8	0.0	0.0	1.0	7.6	87.8	0.3	0.8	2.5
Եգիպտացորեն Maize	19.0	6.5	74.6	100.1	51.5	22.1	6.0	0.0	0.1	0.0	20.4	100.1	8.0	18.6	50.9	173.1
Բրինձ Rice	1.9	0.0	11.4	13.3	11.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.9	13.3	0.0	4.1	11.3	40.9
Այլ հատիկավորներ Other cereals	1.9	7.1	2.9	11.9	7.9	0.4	0.5	0.9	0.1	0.0	2.1	11.9	72.2	2.9	7.8	25.8
Կարտոֆիլ Potatoes	210.8	437.2	10.6	658.6	179.6	108.5	30.2	82.1	15.5 ²	0.0	242.7	658.6	101.1	64.8	177.6	133.2
Բանջարեղեն և բոստան Vegetables and melons	136.4	819.4	54.6	1010.4	542.0	110.0	125.4	0.9	85.0	0.0	147.1	1010.4	103.9	195.6	535.8	122.8
<i>որից / of which</i>																
Կաղամբ Cabbage	32.1	74.9	1.0	108.0	21.6	35.3	19.8	0.0	1.3	0.0	30.0	108.0	100.5	7.8	21.4	4.1
Ծաղկակաղամբ Cauliflower	4.3	16.5	0.8	21.6	7.8	3.9	2.9	0.0	2.3	0.0	4.7	21.6	110.0	2.8	7.7	0.7
Վարունգ Cucumber	4.6	43.2	4.0	51.8	37.4	1.0	1.8	0.0	7.1	0.0	4.5	51.8	107.7	13.5	37.0	6.3
Լոլիկ Tomato	22.0	183.7	20.2	225.9	143.1	6.2	4.3	0.0	46.4	0.0	25.9	225.9	116.6	51.6	141.5	25.5
Գազար Carrot	7.0	13.7	3.7	24.4	11.9	3.6	2.0	0.0	0.0	0.0	6.9	24.4	78.6	4.3	11.8	4.4
Գլուխ սոխ Onion	19.1	43.8	4.2	67.1	27.6	0.0	17.1	0.0	0.1	0.0	22.3	67.1	91.4	10.0	27.3	9.3
Սխտոր Garlic	3.8	8.6	0.4	12.8	5.9	0.0	2.7	0.8	0.1	0.0	3.3	12.8	96.6	2.1	5.8	7.6

¹ Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:

The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

² Սույն ցուցանիշը ներառում է նաև քաղաքացիների կողմից ավտոմոբիլային տրանսպորտով մաքսային ձևակերպումներ չպահանջող կարտոֆիլի արտահանման գնահատված ծավալները (գնահատականը վերաբերվում է միայն սահմանափակում կատարած փրատանի քաղաքացիներին):

This indicator also includes estimated volume of potato export not requiring custom clearance implemented by the citizens by road transport (the estimation concerns only to the citizens of Georgia crossed the border).

Աղյուսակ 3.28.-ի շարունակություն

Table 3.28. continuation

	Պահուստներ սկզբում Opening stocks	Արտադ- րություն Production	Ներմու- ծում ¹ Import ¹	Ամբող- ջական առուցարկ Total supply	Սննդի օգտագոր- ծում Food consumption	Անասնա- կեր Feed use	Կորուստ- ներ Waste	Սերմա- ցու Seed	Արտահա- նում ¹ Export ¹	Այլ օգտա- գործում Other uses	Պահուստ- ներ տարվա վերջում Closing stock	Օգտագոր- ծում Total utilization	Ինքնաբա- վության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Սմբուկ Eggplant	4.1	62.4	1.5	68.0	54.1	4.7	2.0	0.0	1.4	0.0	5.8	68.0	99.7	19.5	53.5	17.7
Տաքդեղ Pappper	5.0	54.9	1.1	61.0	45.4	4.2	4.7	0.0	1.1	0.0	5.6	61.0	100.0	16.4	44.9	12.1
Կանաչ դոռ Green peas	1.7	0.9	4.0	6.6	4.0	0.7	0.3	0.0	0.0	0.0	1.6	6.6	19.4	1.4	4.0	1.2
Կանաչ լոբի Green beans	0.7	18.4	0.3	19.4	16.7	0.0	1.0	0.1	0.3	0.0	1.3	19.4	99.7	6.0	16.5	4.9
Բոստանային մշակաբույսեր Melons	0.0	126.6	5.0	131.6	103.1	19.0	9.2	0.0	0.3	0.0	0.0	131.6	96.4	37.2	101.9	13.3
Միրգ և հատապտուղ (բացի խաղողից) Fruit and berry (except grapes)	38.6	274.3	103.7	416.6	261.8	0.0	18.2	0.0	98.6	0.0	38.0	416.6	98.2	94.5	258.8	122.2
<i>որից / of which</i>																
Խնձոր Apple	9.3	84.7	4.4	98.4	74.3	0.0	4.3	0.0	10.2	0.0	9.6	98.4	107.3	26.8	73.5	36.0
Տանձ Pear	1.1	13.7	0.4	15.2	12.5	0.0	1.1	0.0	0.4	0.0	1.2	15.2	100.6	4.5	12.4	6.9
Սերկևիլ Quince	0.2	1.6	0.1	1.9	1.5	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	1.9	97.1	0.5	1.5	0.5
Ծիրան Apricot	2.7	53.2	0.1	56.0	30.9	0.0	1.1	0.0	21.9	0.0	2.1	56.0	169.7	11.2	30.5	13.7
Դեղձ Peach	8.4	53.5	11.2	73.1	45.8	0.0	4.9	0.0	15.3	0.0	7.1	73.1	108.2	16.5	45.3	14.9
Կեռաս Sour cherry	0.8	10.9	0.4	12.1	5.4	0.0	0.2	0.0	5.8	0.0	0.7	12.1	196.5	1.9	5.3	2.5
Սալոր Plum	4.0	25.0	1.0	30.0	16.6	0.0	1.3	0.0	7.8	0.0	4.3	30.0	137.4	6.0	16.4	7.5
Բալ Cherry	0.2	2.7	0.1	3.0	1.4	0.0	0.0	0.0	1.5	0.0	0.1	3.0	210.1	0.5	1.4	0.6
Ընկույզ Nut	0.5	4.9	0.3	5.7	4.8	0.0	0.1	0.0	0.2	0.0	0.6	5.7	98.4	1.7	4.7	9.3
Տխիլ Hazelnut	0.1	0.4	0.8	1.3	0.4	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	0.1	1.3	98.1	0.1	0.4	0.8
Թուզ Fig	0.2	1.7	1.1	3.0	0.6	0.0	0.1	0.0	2.2	0.0	0.1	3.0	308.4	0.2	0.6	0.2

¹ Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:

The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

Աղյուսակ 3.28.-ի շարունակություն

Table 3.28. continuation

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում ¹ Import ¹	Ամբողջական առաջարկ Total supply	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում ¹ Export ¹	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	Օգտագործում Total utilization	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Հատապտուղներ Berry	3.8	14.6	13.2	31.6	17.9	0.0	1.8	0.0	8.0	0.0	3.9	31.6	73.4	6.5	17.7	10.3
Հատիկաբնոցներ մշակաբույսեր Leguminous crops	2.3	4.1	7.0	13.4	9.9	0.0	0.4	0.3	0.1	0.0	2.7	13.4	37.3	3.6	9.8	31.5
<i>որից / of which</i>																
Ոլոռ Peas	0.9	0.9	2.5	4.3	3.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	1.1	4.3	26.7	1.1	3.0	10.4
Լոբի Beans	0.9	2.8	0.5	4.2	2.9	0.0	0.1	0.2	0.0	0.0	1.0	4.2	85.9	1.0	2.9	8.8
Ոսպ Lentils	0.3	0.2	3.5	4.0	3.3	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.5	4.0	5.9	1.2	3.3	10.0
Միսեռ Chick-Peas	0.1	0.1	0.5	0.7	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.7	18.2	0.2	0.6	2.1
Բուսական յուղ Vegetable oil	3.9	0.3	31.4	35.6	30.8	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	4.3	35.6	0.9	11.1	30.5	269.2
Շաքար Sugar	31.6	28.8	50.7	111.1	75.0	0.0	1.7	0.0	3.8	0.0	30.6	111.1	38.0	27.1	74.1	129.8
Չու Eggs	0.3	41.5	0.1	41.9	39.1	0.0	1.0	1.1	0.3	0.0	0.4	41.9	100.3	14.1	38.7	20.5
Կաթ Milk	51.2	654.4	171.1	876.7	715.2	72.0	10.5	0.0	27.2	0.0	51.8	876.7	82.0	258.1	707.1	282.8
Տավարի միս Beef	0.4	68.6	10.4	79.4	77.4	0.0	1.1	0.0	0.5	0.0	0.4	79.4	87.3	27.9	76.5	137.7
Խոզի միս Pork	0.1	15.7	19.5	35.3	34.3	0.0	0.3	0.0	0.5	0.0	0.2	35.3	45.1	12.4	33.9	71.2
Ոչխարի և այծի միս Mutton and goat meat	0.1	10.8	0.0	10.9	10.6	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.1	10.9	100.4	3.8	10.5	16.8
Թռչնի միս Poultry	2.9	12.6	40.3	55.8	52.5	0.0	0.3	0.0	0.2	0.0	2.8	55.8	23.9	18.9	51.9	55.5
Չուկ Fish	2.6	19.1	4.8	26.5	12.2	0.0	1.1	0.0	11.0	0.0	2.2	26.5	148.4	4.4	12.1	11.5
Խաղող Grapes	4.1	283.2	4.4	291.7	12.5	0.0	12.7	0.0	25.5	235.0	6.0	291.7	108.0	4.5	12.4	8.3
ԸՆԴԱՄԵՆԸ TOTAL																2787.9

¹ Առանց <<ՀՀ մաքսային օրենսգրքով>> թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded.

Պարենային հաշվեկշիռի մեթոդաբանություն

Պարենային հաշվեկշիռը (այսուհետ՝ հաշվեկշիռ) ագրեգացված և վերլուծական ցուցանիշների այնպիսի համակարգ է, որը ներկայացնում է երկրի պարենամթերքի հիմնական տեսակների ձևավորման աղբյուրների, առաջարկի և դրանց օգտագործման ուղղությունների վերաբերյալ համապարփակ տեղեկատվություն տրված ժամանակահատվածի համար՝ տարեկան կտրվածքով: Հաշվեկշիռը ցույց է տալիս պարենամթերքի շարժն արտադրության պահից մինչև վերջնական օգտագործում: Այն հնարավորություն է ընձեռում գնահատել ներմուծման պահանջարկը, սահմանել պարենամթերքի օգտագործման մասնաբաժինը և կանխատեսել ապրանքների շուկաների զարգացման իրավիճակները:

Հաշվեկշիռն անհրաժեշտ է պարենային անվտանգության և ապահովության նկարագրության համար: Վերջինիս միջոցով որոշվում է պարենամթերքի հիմնական տեսակների ինքնաբավության մակարդակը և գնահատվում անբավարար սնուցման հետ կապված ռիսկերը:

Հաշվեկշիռը ներառում է առաջնային հումքի և համապատասխան գործակիցներով վերափոխված վերամշակված պարենամթերքի վերաբերյալ տվյալները:

Հաշվեկշիռը բաղկացած է «առաջարկ» և «օգտագործում» հատվածներից: Հաշվեկշիռը հիմնված է այն առանցքային սկզբունքի վրա, որ «առաջարկում» և «օգտագործման» կազմերում ներառվող բոլոր բաղկացուցիչների հանրագումարները պետք է հավասար լինեն: Ըստ այդմ.

$$\begin{aligned} & \text{Առաջարկ (Պահուստներ տարվա սկզբում + Արտադրություն + Ներմուծում)} = \\ & \text{Օգտագործում (Սննդամթերքի օգտագործում + Անասնակեր + Կորուստներ + Սերմացու +} \\ & \text{Արտահանում + Այլ օգտագործում + Պահուստներ տարվա վերջում)} \end{aligned}$$

Պարենային հաշվեկշիռի հատվածները

Առաջարկ

Սույն հատվածը ներառում է հետևյալ հիմնական ցուցանիշները՝ տրված ժամանակահատվածի կտրվածքով՝ *պարենամթերքի պահուստները տարվա սկզբում, դրանց արտադրության և ներմուծման ծավալները*:

Այսպես, *պահուստները* որոշակի պահի դրությամբ (տարվա սկզբում կամ վերջում) պարենամթերքի առաջարկի բոլոր ուղղություններով օգտագործումից հետո մնացած ռեսուրսներն են:

Արտադրության ցուցանիշը վերաբերում է ինչպես արտադրական, այնպես էլ տնային տնտեսություններում (տնայնագործական եղանակով) պարենամթերքի արտադրության ծավալներին:

Ներմուծման ցուցանիշը ներառում է արտասահմանյան ծագում ունեցող պարենամթերքների ներմուծման ծավալները՝ երկրի ներսում սպառման, ինչպես նաև վերաարտահանման համար:

Ներմուծումից կախվածության աստիճան

Ցուցանիշը ցույց է տալիս տվյալ ապրանքի նկատմամբ պահանջարկի բավարարման մակարդակը ներմուծման հաշվին, որը հաշվարկվում է տոկոսներով՝ հետևյալ բանաձևով.

$$\text{(Ներմուծում / Արտադրություն + Ներմուծում - Արտահանում)}$$

Օգտագործում

Սույն հատվածը ներառում է հետևյալ հիմնական ցուցանիշները՝ *սննդամթերքի օգտագործում, անասնակեր, կորուստներ, սերմացու, արտահանում, օգտագործման այլ ուղղություններ և պահուստներ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում*:

Սննդամթերքի օգտագործումը ցույց է տալիս հաշվետու ժամանակաշրջանում կենսաբանական և սոցիալական պայմաններին համապատասխան բնակչության կողմից անձնական սպառմանն ուղղված պարենամթերքի քանակը, որը հաշվարկվում է որպես առաջարկի և պարենամթերքի օգտագործման մյուս բոլոր ուղղությունների տարբերություն:

Անասնակերը պարենամթերքի այն ծավալն է, որն օգտագործվում է կենդանիների և թռչունների կերակրելու նպատակով՝ անկախ այն հանգամանքից՝ արտադրված է երկրի ներսում, թե ներմուծված է:

Կորուստները բեռնափոխադրման և պահպանման բոլոր փուլերում՝ արտադրությունից

մինչև սպառում, չօգտագործված պարենամթերքի ծավալն է: Կորուստների առաջացման հիմնական պատճառը իրացման և պահպանման ոչ լիարժեք համակարգերի առկայությունն է: Կորուստներ հատվածում չեն ներառվում արտադրության տարբեր փուլերում դրա անհրաժեշտ մաս հանդիսացող անխուսափելի կորուստները, օրինակ՝ ցորենի աղալու, չորացման գործընթացներում, դաշտում տեղափոխման և պահեստավորման հետ կապված կորուստները, ինչպես նաև տնային տնտեսություններում առկա սննդի ու վերամշակման ընթացքում առաջացող այլ կորուստները: Կորուստները հաշվարկվում են Պարենամթերքի և գյուղատնտեսության կազմակերպության (FAO) առաջարկած գործակիցներով, որոնք պայմանավորված որոշակի հանգամանքներով, կարող են ճշգրտվել:

Սերմացուն պարենամթերքի այն ծավալն է, որն օգտագործվում է վերարտադրության նպատակով բոլոր ցանքերի, այդ թվում՝ կրկնակի ժամանակ: Այն ներառում է սերմացուն՝ ցանքի, բույսերը՝ փոխպատվաստելու, ձվերը՝ ձվադրելու համար և այլն:

Արտահանումը ներառում է տեղական արտադրության պարենամթերքի արտահանման, ինչպես նաև արտասահմանյան ծագում ունեցող պարենամթերքների վերարտահանման ծավալները:

Այլ օգտագործումը արտահայտում է պարենամթերքի այն ծավալը, որն օգտագործվում է ոչ պարենային ապրանքների արտադրության նպատակով, օրինակ՝ բժշկական (էթիլային) սպիրտի արտադրության նպատակով ցորենի օգտագործումը, խաղողի օգտագործումը գինու արտադրության համար:

Ինքնարավոյության աստիճան

Ցուցանիշը ցույց է տալիս երկրի տվյալ ապրանքի նկատմամբ պահանջարկի բավարարման աստիճանը սեփական միջոցների հաշվին, որը հաշվարկվում է տոկոսներով հետևյալ բանաձևով.

$$\text{Արտադրություն} / (\text{Արտադրություն} + \text{Ներմուծում} - \text{Արտահանում})$$

Հաշվեկշռի կազմման համար օգտագործվող ապրանքախմբերը

Հաշվեկշռում ընդգրկվող ապրանքախմբերի կազմը պայմանավորված է երկրում առավել լայն սպառում ունեցող ապրանքատեսակներով: Ըստ այդմ, յուրաքանչյուր տարի հաշվեկշիռ է կազմվում հետևյալ 21 ապրանքախմբերի համար՝ *ցորեն, տարեկան, գարի, վարսակ, եգիպտացորեն, բրինձ, այլ հատիկավորներ, կարտոֆիլ, բանջարեղեն, միրգ (բացի խաղողից), հատիկաընդդեմային մշակաբույսեր, բուսական յուղ, շաքար, ձու, կաթ, տավարի, խոզի, ոչխարի և այծի, թռչնի միս, ձուկ, խաղող*: Մասնավորապես.

- *ցորենը* ներառում է ցորենի, ինչպես նաև ցորենի այլուրի, մակարոնեղենի, էթիլային սպիրտի, թխվածքաբլիթների, հացի և այլ հացամթերքի, օդու տվյալները՝ վերածած ցորենի,
- *տարեկանը* ներառում է տարեկանի, ինչպես նաև տարեկանի այլուրի, հատիկների, տարեկանի ձավարի, փաթիլների տվյալները՝ վերածած տարեկանի,
- *գարին* ներառում է գարու, ինչպես նաև գարու այլուրի, հատիկների, գարեձավարի, փաթիլների, գարու ածիկի, գարեջրի և այլ վերամշակված գարու տվյալները՝ վերածած գարու,
- *վարսակը* ներառում է վարսակի, ինչպես նաև վարսակի այլուրի, հատիկների, վարսակի ձավարի, փաթիլների և այլ վերամշակված վարսակի տվյալները՝ վերածած վարսակի,
- *եգիպտացորենը* ներառում է եգիպտացորենի, ինչպես նաև եգիպտացորենի այլուրի, հատիկների, փաթիլների և եգիպտացորենի օսլայի տվյալները՝ վերածած եգիպտացորենի,
- *բրինձը* ներառում է բրնձի, ինչպես նաև բրնձի այլուրի տվյալները՝ վերածած բրնձի,
- *այլ հատիկավորները* ներառում է սորգոյի, հնդկացորենի, ինչպես նաև այլ հատիկավորների այլուրի, հատիկների, փաթիլների, սաղմի, օսլայի տվյալները՝ վերածած այլ հատիկավորների,
- *կարտոֆիլը* ներառում է կարտոֆիլի, ինչպես նաև կարտոֆիլի օսլայի, սառեցված կարտոֆիլի և չիպսի տվյալները՝ վերածած կարտոֆիլի,
- *բանջարեղենը և բոստանը* ներառում է թարմ, ինչպես նաև չորացված և պահածոյացված բանջարեղենի (կաղամբ բոլոր տեսակի, վարունգ, լոլիկ, սեղանի ճակնդեղ, գլուխ սոխ, սխտոր և այլն), տոմատի հյութի տվյալները՝ վերածած թարմ բանջարեղենի,
- *միրգը և հատապտուղը* ներառում է թարմ, ինչպես նաև չորացրած և պահածոյացված մրգի (հնդավորներ, կորիզավորներ, ընկուզապտուղներ, մերձարևադարձային, ցիտրուսներ և այլն), մրգահյութերի, չորացրած հատապտուղների տվյալները՝ վերածած թարմ մրգի և հատապտուղի,
- *ձուն* ներառում է կճեպով ձվի, ինչպես նաև ձվի փոշու տվյալները՝ վերածած ձվի,

- *կաթը* ներառում է թարմ կաթի, ինչպես նաև կարագի, կաթի փոշու, մածունի, թթվասերի, կաթնաշոռի, պանրի, պաղպաղակի և այլ կաթնամթերքի տվյալները՝ վերածած թարմ կաթի,
- *տավարի միսը* ներառում է սպանդային քաշով տավարի մսի, ինչպես նաև երշիկեղենի, պահածոյացված մսի և այլ մսամթերքի տվյալները՝ վերածած սպանդային քաշով տավարի մսի,
- *խոզի միսը* ներառում է սպանդային քաշով խոզի մսի, ինչպես նաև երշիկեղենի, պահածոյացված մսի և այլ մսամթերքի տվյալները՝ վերածած սպանդային քաշով խոզի մսի,
- *ոչխարի և այծի միսը* ներառում է սպանդային քաշով ոչխարի և այծի մսի, ինչպես նաև պահածոյացված մսի և այլ մսամթերքի տվյալները՝ վերածած սպանդային քաշով ոչխարի և այծի մսի,
- *թռչնի միսը* ներառում է սպանդային քաշով թռչնի մսի (հավերի, աքլորների, հնդկահավերի, բադերի, սագերի ու այլ ընտանի թռչունների), ինչպես նաև երշիկեղենի, պահածոյացված մսի և այլ մսամթերքի տվյալները՝ վերածած սպանդային քաշով թռչնի մսի,
- *ձուկը* ներառում է կենդանի ձկան, ինչպես նաև թարմ, սառեցված, չորացված, ծխեխաշած, ապխտած, պահածոյացված ձկան, խեցգետնակերպերի, կակղամորթների, այլ ձկնամթերքների, ձկան խավիարի տվյալները՝ վերածած ձկան,
- *խաղողը* ներառում է խաղողի, ինչպես նաև չամիչի տվյալները՝ վերածած խաղողի,
- *հատիկաընդեղենային մշակաբույսերը և բուսական յուղը* ներառում է համապատասխանաբար լոբու, ոսպի և այլ լոբազգիների, ինչպես նաև սոյայի, գետնընկույզի, ձիթապտղի, արմավենու, արևածաղկի և այլ ձեթերի վերաբերյալ տվյալները:

Food balance sheet methodology

Food balance sheet (hereinafter “the balance sheet”) is a system of aggregated and analytical indicators, which represents comprehensive information on forming sources of country’s main foodstuff, their supply and directions of their use for a specified period of time on an annual basis. The balance sheet shows movement of foodstuff from production to final consumption. It gives an opportunity to assess import demand, determine share of food consumption and predict markets’ development situations.

The balance sheet is necessary for description of food safety and security. By the latter self-sufficiency level of main foodstuff is determined and risks associated with insufficient nutrition are assessed.

The balance sheet includes data on raw materials and foodstuff processed with appropriate coefficients.

The balance sheet consists of “supply” and “utilization” components. The key principle for the balance sheet is equality of sums of all elements of “supply” and “utilization” parts. Thus.

$$\text{Supply (Opening stocks + Production + Import) = Utilization (Food utilization + Feed + Losses + Seed + Export + Other utilization + Closing stocks)}$$

Components of the balance sheet

Supply

This component includes the following key indicators for the given period of time: *food stocks at the beginning of the year (opening stocks), their production and import volume.*

Thus, *stocks* are the resources remaining after food supply’s use in all directions at a certain point of time (either at the beginning or at the end of the year).

Production indicator refers to volume of food produced both during production process and in households (home-made production).

Import indicator includes the volume of foreign origin food imports for the aim of consumption within the country, as well as for re-export.

Import dependency ratio

The indicator shows the level of satisfaction of given product’s demand at the expense of import, which is calculated by the following formula in percentages:

$$(Import / Production + Import - Export)$$

Utilization

This component includes the following main indicators: *food consumption, feed, losses, seed, export, other utilization and stocks at the end of the reporting period.*

Food consumption shows the amount of food consumed by the population in accordance with the biological and social conditions of the population for the reporting period, which is calculated as a difference between supply and all other areas of food utilization.

Feed is the volume of the food used as animal and poultry feed regardless of the circumstance it is produced in the country or is imported.

Losses are the unused volume of foodstuff in all phases of transportation and storage: from production to consumption. The main reason for losses is availability of not proper system of realization and storage. Unavoidable losses occurring as a necessary part during different phases of production, e.g. losses during wheat grinding and drying, transferring in field and storing, food losses existing in households and other losses incurred during processing, are not included in losses component. Losses are calculated by the coefficients proposed by the Food and Agriculture Organization (FAO), which, depending on certain circumstances, can be adjusted.

Seed is the volume of food used for reproduction during all sowings, including double. It includes seeds for sowing, plants for transplanting, eggs for laying eggs, etc.

Export includes the volume of locally produced foodstuff’s export, as well as the re-export of foreign origin foodstuff.

Other utilization expresses the volume of food used for the production of non-food products, e.g. the use of wheat for medical (ethyl) alcohol production, the use of grapes for wine production.

Self-sufficiency ratio

The indicator shows the degree of country's demand satisfaction regarding a certain product at the expense of its own means, which is calculated by the following formula in percentages:

$$\text{Production} / (\text{Production} + \text{Import} - \text{Export})$$

Commodity coverage used for the compilation of the balance sheet

The list of commodity group included in the food balance sheet is conditioned by wider consumption of commodities in the country. Thus, every year the food balance sheet is compiled for the following 21 commodity groups: *wheat, rye, barley, oats, maize, rice, other cereals, potatoes, vegetables, fruits (except grapes), leguminous crops, vegetable oil, sugar, egg, milk, beef, pork, mutton and goat meat, poultry, fish and grapes*. Particularly:

- *wheat* includes data on wheat, as well as on wheat flour, macaroni, ethyl alcohol, pastry, bread and other bakery goods, data on vodka converted to wheat,
- *rye* includes data on rye, as well as on rye flour, cereals and flakes converted to rye,
- *barley* includes data on barley, as well as on barley flour, cereals, flakes, barley malt, beer and other processed barley converted to barley,
- *oat* includes data on oats, as well as on oats flour, cereals, flakes and other processed oats converted to oats,
- *maize* includes data on maize, as well as on maize flour, cereals, flakes, other processed maize and starch of maize converted to maize,
- *rice* includes data on rice, as well as on rice flour converted to rice,
- *other cereals* includes data on sorghum, buckwheat and other cereals, as well as on these cereals' flour, flakes, processed cereals and starch of other cereals converted to other cereals,
- *potato* includes data on potato, as well as on potato starch, frozen potato and chips converted to potato,
- *vegetable and melon* includes data on fresh, as well as on dry and canned vegetables (cabbage of all types, cucumber, tomatoes, beet, bulb onion, garlic, etc.), tomato juice converted to vegetables,
- *fruit and berry* includes data on fresh, as well as on dry and canned fruit (drupaceous, stone-fruit, nuts, subtropical, citrus, etc.), fruit juice, dry berry converted to fruit,
- *eggs* includes data on eggs in shells, as well as on egg powder converted to eggs,
- *milk* includes data on fresh milk, as well as on butter, milk powder, matsun, sour cream, cottage cheese, cheese, ice-cream and other milk products converted to fresh milk,
- *beef* includes data on slaughter weight of meat, as well as on sausages, canned meat and other meat products converted to meat in slaughter weight,
- *pork* includes data on slaughter weight of meat, as well as on sausages, canned meat and other meat products converted to pork in slaughter weight,
- *mutton and goat meat* includes data on slaughter weight of meat, as well as on canned meat and other meat products converted to mutton and goat in slaughter weight,
- *poultry* includes data on slaughter weight of meat, as well as on sausages, canned meat and other meat products converted to poultry in slaughter weight,
- *fish* includes data on fresh, as well as on frozen, dried, salted, smoked, canned, prepared and preserved fish, crustaceans, mollusks and other fish products, stock fish, caviar converted to fish,
- *grape* includes data on grapes, as well as on raisins converted to grapes,
- *leguminous crops and vegetable oil* includes correspondingly data on beans, lentils, other beans and soy, peanut, olives, palm, sunflower seed, other oil.

2021թ. II եռամսյակում նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ կենդանական ծագման գյուղատնտեսական արտադրանքի արտադրության ծավալները, բացառությամբ կաթի, նվազել են (Աղյուսակ 3.22.): Այսպես, 2021թ. II եռամսյակում կենդանի քաշով մսի արտադրության ծավալը նվազել է 5.2%-ով և կազմել 22.0 հազ. տոննա, ձվինը՝ 4.8%-ով և կազմել 306.0 մլն. հատ: Փոխարենը 3.0%-ով աճել է կաթի արտադրության ծավալը և կազմել 246.4 հազ. տոննա:

Ըստ ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեից ստացված բեռնամաքսային հայտարարագրերի, ինչպես նաև քաղաքացիների կողմից կազմակերպված առևտրի և ապրանքների փոխադրման հաշվառման վիճակագրական ձևի տվյալների, 2021թ. II եռամսյակում հանրապետություն ներմուծված ապրանքների 17.7%-ը բաժին է ընկել պարենամթերքին (2020թ. II եռամսյակում՝ 20.6%), իսկ արտահանման ծավալներում՝ 28.4%-ը (2020թ. II եռամսյակում՝ 30.8%) (Աղյուսակ 1.1.): Հաշվետու ժամանակաշրջանում պարենամթերքի արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալն ընթացիկ գներով նախորդ տարվա համապատասխան ժամանակաշրջանի համեմատ աճել է 19.9%-ով և կազմել 450.0 մլն. ԱՄՆ դոլար, այդ թվում՝ պարենամթերքի ներմուծումը՝ 222.2 մլն. ԱՄՆ դոլար (ՄԻՖ գներով) և արտահանումը՝ 227.8 մլն. ԱՄՆ դոլար (ՖՕԲ գներով):

2021թ. II եռամսյակում նախորդ տարվա համապատասխան ժամանակաշրջանի համեմատ հիմնական պարենային ապրանքատեսակներից շաքարի ներմուծման ծավալը նվազել է 67.2%-ով և կազմել 5.2 հազ. տոննա, կաթինը՝ 38.3%-ով և կազմել 1.6 հազ. տոննա, բրնձինը՝ 32.1%-ով և կազմել 2.4 հազ. տոննա, կարագինը՝ 31.4%-ով և կազմել 0.8 հազ. տոննա, մակարոնեղենինը՝ 28.3%-ով և կազմել 3.0 հազ. տոննա, բանջարեղենինը՝ 14.6%-ով և կազմել 9.3 հազ. տոննա, տավարի մսինը՝ 9.2%-ով և կազմել 0.6 հազ. տոննա: Փոխարենն ավելացել են ձվի (39.7 անգամ), պանրի (64.5%-ով), թռչնի մսի (51.6%-ով), խոզի մսի (50.4%-ով), ցորենի (39.8%-ով), մրգի (16.9%-ով), բուսական յուղի (3.2%-ով) ներմուծման ծավալները, իսկ այլուրիները մնացել է անփոփոխ (Աղյուսակ 3.23.):

Պարենամթերքի արտահանման ծավալներում գերակշռել է միրգ ապրանքախումբը: Այսպես, 2021թ. II եռամսյակում արտահանվել է 28.8 հազ. տոննա միրգ, ինչը 2.0 անգամ ավել է 2020թ.-ի համապատասխան ժամանակաշրջանի ցուցանիշից: Պարենամթերքի արտահանման ծավալներում ավելացել են նաև գինու (1.9 անգամ), հանքային ջրի (57.5%-ով), պանրի (48.2%-ով), կոնյակի (45.1%-ով) արտահանման ծավալները (Աղյուսակ 3.24.):

Ըստ ազգային պարենային հաշվեկշռի, միջինը մեկ շնչի հաշվով 21 ապրանքախմբի (ըստ ապրանքատեսակների՝ 46) պարենի օրական էներգետիկ առաջարկը 2020թ. կազմել է 2 787.9 կկալ՝ 2019թ. 2 777.3 -ի դիմաց (Աղյուսակներ 3.27 և 3.28.):

Երկրում պարենային ապահովության իրավիճակի գնահատման ընթացքում կարևորվում է նաև բնակչության կողմից սպառվող սննդի կառուցվածքում առավել մեծ մասնաբաժին ունեցող ապրանքների ինքնաբավությունը: Որքան բարձր է ինքնաբավության աստիճանն, այնքան ավելի ինքնաբավ է երկիրը և պահանջարկը բավարարվում է սեփական միջոցների հաշվին:

Այսպես, 2020թ. ցորենի ինքնաբավության աստիճանը նախորդ տարվա համեմատ նվազել է 1.5 տոկոսային կետով և կազմել 24.4%, ինչը հիմնականում պայմանավորված է ցորենի արտադրության ծավալի նվազմամբ: Նվազել են նաև շաքար, ոչխարի և այծի միս, խոզի միս, միրգ և հատապտուղ, տավարի միս, կաթ, տարեկան, հատիկալնդեղենային մշակաբույսեր, բուսական յուղ ապրանքախմբերի ինքնաբավության աստիճանները (համապատասխանաբար 35.0, 13.4, 10.4, 5.8, 3.1, 2.3, 1.5, 0.9, 0.6 տոկոսային կետերով):

Փոխարենն աճել են ձուկ, այլ հատիկավորներ, խաղող, վարսակ, գարի, թռչնի միս, եգիպտացորեն, բանջարեղեն և բոստան, ձու ապրանքախմբերի ինքնաբավության աստիճանները (համապատասխանաբար՝ 35.3, 8.8, 4.4, 4.4, 4.1, 2.2, 1.5, 1.5 և 0.3 տոկոսային կետերով): Կարտոֆիլի ինքնաբավության աստիճանը մնացել է անփոփոխ: Հարկ է նաև նշել, որ ձուկ, խաղող, բանջարեղեն և բոստան, կարտոֆիլ, ոչխարի և այծի միս, ձու, միրգ և հատապտուղ, տավարի միս ապրանքախմբերի ինքնաբավության աստիճանները բավականին բարձր են և կազմել են համապատասխանաբար 148.4%, 108.0%, 103.9%, 101.1%, 100.4%, 100.3%, 98.2%, 87.3% (Աղյուսակ 3.28.):

2020թ. հանրապետության ոռոգելի հողատարածքներում գերիտնավ հողերի մակերեսը միջին վեգետացիոն շրջանում (ըստ ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության ջրային կոմիտեի տվյալների) կազմել է 11.2 հազ. հա, այդ թվում՝ Արարատյան հարթավայրում՝ 10.3 հազ. հա:

In the II quarter of 2021 compared to the same period of the previous year the volume of production of agricultural products of animal origin decreased except milk (Table 3.22.). Thus in the II quarter of 2021 the volume of meat in live weight production decreased by 5.2% and comprised 22.0 thousand tons, eggs – by 4.8% and comprised 306.0 million pieces. Instead of that the volume of milk production increased by 3.0% and comprised 246.4 thousand tons.

By the customs declarations and the citizens' (shuttle) trade data, as well as the statistical data form on the accounting of goods transportation received by the State Revenue Committee of the RA, in the II quarter of 2021 17.7% of goods imported to the republic fell into food products (in the II quarter of 2020 – 20.6%) and that in export volume – 28.4% (in the II quarter of 2020 – 30.8%) (Table 1.1.). In the reporting period the volume of foreign trade turnover of food products at current prices compared to the same period of the previous year increased by 19.9% and comprised 450.0 million US dollars, including import of food product – 222.2 million US dollars (in CIF prices) and export – 227.8 million US dollars (in FOB prices).

In the II quarter of 2021 compared to the same period of the previous year among the main food products the import volume of sugar decreased by 67.2% and comprised 5.2 thousand tons, milk – by 38.3% and comprised 1.6 thousand tons, rice – by 32.1% and comprised 2.4 thousand tons, butter – by 31.4% and comprised 0.8 thousand tons, macaroni – by 28.3% and comprised 3.0 thousand tons, vegetable – by 14.6% and comprised 9.3 thousand tons, beef – by 9.2% and comprised 0.6 thousand tons. Instead, the import volume of egg increased 39.7 times, cheese – by 64.5%, poultry – by 51.6%, pork – by 50.4%, wheat – by 39.8%, fruit – by 16.9%, vegetable oil – by 3.2% and the import volume of flour remained unchanged (Table 3.23.).

Fruit commodity group prevailed in the volume of food product export. Thus, in the II quarter of 2021 28.8 thousand tons of fruit was exported which is more than the same indicator of the same period of 2020 2.0 times. The export volume of wine also increased 1.9 times, mineral water – by 57.5%, cheese – by 48.2%, cognac – by 45.1% (Table 3.24.).

According to the National Food Balance daily energy supply of the commodity groups 21 (according to 46 food products) was 2 787.9 kilocalories in average per capita in 2020 compared to 2 777.3 kilocalories in 2019 (Tables 3.27. and 3.28.).

In assessing the food security situation in the country, the self-sufficiency of products with larger share in the structure of food consumed by the population is important as well. The higher the ratio of self-sufficiency, the more self-sufficient is the country and the demand is satisfied at its own expense.

Thus, in 2020 the self-sufficiency ratio of wheat decreased by 1.5 percentage point compared to the previous year and comprised 24.4%, which is stipulated by the decreasing of wheat production volume. The self-sufficiency ratios of sugar, mutton and goat meat, pork, fruit and berry, beef, milk, rye, leguminous crops, vegetable oil commodity groups also decreased by 35.0, 13.4, 10.4, 5.8, 3.1, 2.3, 1.5, 0.9, 0.6 percentage points correspondingly. Instead the self-sufficiency ratios of fish, other cereals, grapes, oats, barley, poultry, maize, vegetables and melons, eggs commodity groups increased by 35.3, 8.8, 4.4, 4.4, 4.1, 2.2, 1.5, 1.5 and 0.3 percentage points correspondingly. The self-sufficiency ratio of potatoe remained unchanged.

It must be pointed, that the self-sufficiency ratio of fish, grapes, vegetables and melons, potato, mutton and goat meat, eggs, fruit and berry, beef commodity groups was quite high and comprised 148.4%, 108.0%, 103.9%, 101.1%, 100.4%, 100.3%, 98.2%, 87.3% correspondingly (Table 3.28).

In 2020 the area with higher dampness in average vegetative period (according to the data of Water Committee of the RA Ministry of Territorial Administration and Infrastructure) in irrigated lands of Republic comprised 11.2 thousand hectare, including 10.3 thousand hectare in Ararat valley.